

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

Libri Primi

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

GEBRI ARABIS
C H Y M I A,
 S I V E

Summa Perfectionis Magisterii,
 In duos Libros divisa.

PROOEMIUM,

*De modo tradendi hanc artem, & de
 idoneis discipulis & scopo libri.*

C A P V T I.

ISTAM nostram metallorum
 transmutandorum scientiam,
 quam ex libris antiquorum
 philosophorum abbreviavimus,
 compilatione diversa, in nostris
 voluminibus, hic in unam summam rede-
 gimus. Et quæ in aliis libris à nobis scri-
 ptis diminuta existunt, in hac summæ per-
 fectionis traditione, compensavimus, ipso-
 rumque defectum brevi oratione supplevi-
 mus, similiter & quod occultatum fuit à
 nobis in parte una alibi manifestavimus il-
 lud in eadem parte, hoc nostro volumine:
 Ut sic prudentibus complementum tam
 excellentis nobilisque partis philosophiæ

A

pate-

LIBRI PRIMI

patefiat. Scias igitur fili Charissime in hoc volumine, hujus artis operationem, in capitulis generalibus universaliter sine diminutione aliqua, sufficienter contineri. Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, verum finem hujus artis se invenisse lætabitur. Sed scito charissime, quod qui principia naturalia in philosophia ignorat, multum remotus est ab hac arte nostra, cum non habeat radicem veram, super quam intentionem suam fundet. Ille vero qui principia cognoverit naturalia & causas mineralium, propinquus est: Non tamen adhuc ADEPTVS est veram radicem seu finem profectum hujus artis occultissimæ, licet habeat faciliorem aditum ad artis hujus principia, quam is cui cadit ignorantia super mentem ejus de modo ac progressu hujus nostri operis; & scito quod hic parum removetur ab artis introitu. Qui vero sciverit omnia principia naturæ & causas mineralium, & modum generationis eorundem; qui ex intentione naturæ consistit, parum quidem ab isto, de operis complemento aufertur, sine quo tamen non potest perfici scientia nostra, quod ars in omnibus sequi non valeat naturam operationibus, sed imitatur eam in quantum potest. Charissime igitur fili secretum illud tibi pandimus, quod in hoc inquirentes hanc artem errant, quia naturam in omnibus

mnibus differentis proprietatum actionis imitari desiderant. Labora itaque studere in nostris voluminibus, præcipue in hoc libro, & dicta nostra sæpissime in corde tuo revolve : Ut intentionem ex nostræ loquelæ modo veram elicias : in iis enim invenes super quæ intentionem tuam fundare possis, & scies ex eis errores à te repellere, & in quibus imitari naturam possis imitatio nostri famosi ac ingeniosi operis.

Diviso Libri.

CAP. II.

PRimo igitur breviter ponemus impedimenta omnia, quibus in hoc opere artifex impeditur, ne verum finem adipiscatur. Et tandem dicemus ea, quæ artificem hujus operis in se habere expedit & oportet. Secundo disputabimus contra ignorantes & sophistas, qui propter suam ignorantiam ac impotentiam hujus artis magisterium, proficuumque inquirendo, artem interimunt, & eam non esse affirmant. Ponemus ergo in primis omnes rationes & persuasiones eorum, & postea illas evidentissime destruemus, ita ut prudentibus satis pateat illorum sophistarum argumentationes in nulla parte veritatem continere. Tertio disputabimus super principiis naturalibus quæ sunt de intentione

A 2 naturæ

naturæ, & ibidem super modo commixtionis eorundem ad invicem ab opere naturæ, & super eorum effectu secundum antiquorum philosophorum sententias. Quarto narrabimus principia quæ sunt de intentione hujus nostri magisterii, in quibus imitari naturam possumus, & modum commiscendi & alterandi secundum cursum naturalem congruum naturæ, cum causis suis & experimentis manifestis, ut ex his artificis industria dilatetur ad reducendum ea ad hujus operis ingeniosi intentionem.

PRIMA PARS

LIBRI I.

De impedimentis hujus artis.

Divisio impedimentorum.

CAP. III.

Sunt ergo impedimenta huic operi supervenientia duo generalia, naturalis scilicet impotentia, & impensæ necessariæ defectus, vel etiam occupationes laborum extraneorum. Naturalem tamen impotentiam multiplicem fore dicimus. Ex parte scilicet organi artificis, & ex parte animæ ipsius. Ex parte autem organi artificis multipliciter, aut enim quia organum artificis fit debile, aut ex toto corruptum. Ex parte vero animæ similiter multipliciter, vel quia

quia ipsa anima sit perversa in organis ipsius proporgana nihil rectitudinis vel ratiōnis in se habens, vel in corruptione, sicut anima in sani vel fatui, vel quia est phantastica, contrarium facile formarum susceptiva indebite, & de uno scibili ad illius oppositum extensiva subito, & de uno velle, ad ejus oppositum similiter.

De impedimentis operis ex parte corporis artificis.

CAP. IV.

IAm tibi generaliter determinavimus hujus operis impedimenta. Nunc vero specialiori te fili oratione alloquemur in hoc capitulo & magis aperte narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime ac seriatiim. Dicimus igitur, quod si ipse artifex non habuerit sua completa organa & sana, non poterit ad hujus operis complementum per se ipsum devenire, puta si cæcus fuerit, vel in extremis detruncatus membris, quod non juvabitur à membris, quibus necessario ars nostra perficitur, tanquam naturæ ministrantibus. Si vero fuerit artificis corpus debile seu ægrotum, sicut febricitantium vel leproforum, quibus membra cadunt, vel jam ætatis decrepitæ senum, & in extremo vitæ laborantium, ad hujus artis complementum per se nunquam

quam perveniet. His igitur naturalibus corporis impotentius impeditur artifex in intentione sua.

*De impedimentis ex parte animæ
artificis.*

C A P. V.

PRæmissimus capitulum unum, in quo narravius sermone absoluto & manifeste, impedimenta hujus operis ex parte corporis artificis dependentia. Restat nunc videre breviter impedimenta quæ sunt ex parte animæ artificis, quæ maxima sunt impedimenta complementi huius operis. Dicimus igitur, quod si ipse artifex non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturæ fundamenta & artificia, quæ consequi possint naturam in suæ actionis proprietatibus, nunquam inveniet hujus artis preciosissimæ veram radicem. Sunt enim multi qui habent cervicem durum & in omni perscrutationem vacuam ingenio, qui etiam vix sermonem communem intelligere queunt, & opera similiter vulgo communia cum difficultate addiscunt. Ab his etiam multi sunt qui animam habent facillime phantasiam quamlibet opinantem, secundum quod credunt jam se
verum

verum invenisse, quod phantasticum est totum, à ratione devium, & errore plenum, & à principiis naturalibus semotum, quoniam eorum cerebrum multis repletum phantasiis & fumolitatibus non potest recipere veram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter istos nonnulli, qui mobilem habent animum, scilicet de opinione in opinionem & de voluntate in voluntatem, & modo credunt hoc, & idem volunt sine rationis ullius fundamento, post illud vero parum, & aliud credunt, & aliud volunt, qui tam mobilis sunt animi, ut vix minimum ejus ad quod intendunt valeant consummare, sed diminutū potius relinquunt. Sunt & alii, qui nullam ex rebus naturalibus possunt intelligere veritatem, non magis quam bestia, velur incantati, vesani & pueri. Sunt autem alii, qui simpliciter contemnunt hanc scientiam, nec eam esse putant, quos & similiter hæc scientia contemnit, & ipsos ab ipsius epulis & sine preciosissimi operis procul repellit. Sunt denique & alii qui sunt servi pecuniæ & avaritiæ, desiderantes hanc artem invenire, & licet ipsam affirmant, & secundum rationem investigent, impensas tamen interponere timent, quare hujusmodi non consequuntur finem ipsius, propter pecuniæ avaritiam. Ad hos igitur omnes non pervenit scientia nostra. Qualiter enim

nim qui eam ignoraverit, vel ipsam investigare neglexerit ad ipsam perveniet?

De impedimentis externis opus impedientibus.

CAP. VI.

REduximus ad duo capitula impedimenta hujus magisterii omnia, ipsius finem retardantia, quæ sunt ex principiis radicalibus secundum naturam artificis. Expediit ergo tantum nunc narrare impedimenta extrinsecè supervenientia, à contingentibus fortunis & casibus, quibus impeditur hoc opus gloriosum. Videmus enim quosdam ingeniosos & astutos, non ignorantes opera naturæ, & eam in hoc opere, in quibus fuerat possibile, sequentes principiis, & in omnibus ejus operibus, quibus est investigatio & phantasia, in omnibus rebus, quæ naturæ regulantur actionibus, infra lunarem circulum, hi tamen ultima paupertate depressi, & impensæ omnis indigentia hoc tam excellentissimum magisterium coguntur postponere. Sunt & alii curiosi, hujus mundi vanitatibus, curis & sollicitudinibus detenti seq; omni negotio seculari totos occupantes, à quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Jam ergo patet ex prædictis, quæ sunt ab hac arte retrahen-

trahentia impedimenta, ne quis finem ejus adipiscatur.

Epilogus qualem oporteat esse artificem.

C A P. VII.

C Oncludimus igitur ex prædictis, quod artificem hujus artis in scientiis philosophiæ naturalis optime eruditum esse, & ingenium naturaliter profundum habere, cum magno desiderio fervente in hoc artificio. Quia id quod per ingenium naturale non acquiritur, huic per artem & doctrinam subvenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali adjuvari. Per doctrinam enim quantumcunque scientiam acquisiverit, nisi ab industria etiam juvetur naturali, ad nostras epulas tam preciosissimas non invitabitur. In puncto enim errorem suum emendare poterit per suam industriam, cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret, quoniam ars ab ingenio, & ingenium ab arte juvatur. Insuper necesse est ipsum artificem esse constantis voluntatis in operatione, ne modo hoc, modo illud attentare præsumat, quia in rerum multitudine ars nostra non consistit, nec perficitur. *Est enim lapis unus: medicina una: decoctio una: in quo totum magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam ali-*

A 5

quam,

quam, neque aliquid diminuimus, nisi quod in preparatione ejus, superflua removemus. Oportet enim artificem sedulo operi usque ad consummationem insistere, ne opus jam inceptum detruncatum dimittat, quia neque scientiam neque profectum ex opere detruncato & diminuto acquireret, sed damnnum potius & desperationem. Expedit etiam ipsum hujus artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis, non ignorare, quod qui principium ignorat finem non inveniet. Nos autem narrabimus tibi, fili charissime, in hoc libro omnia illa principia sermone completo, nec non & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundum omnem artis exigentiam competentem. Expedit etiam ipsum artificem mansuetum & tardum ad iram esse, ne forte subito propter iræ impetum jam inceptum opus dissipet & destruat. Similiter expedit ut pecuniam suam custodiat, ne præsumptuosus eam vane dilapidet & distribuatur, ne si forte artem non invenerit, relinquatur in miseria, paupertate & desperatione, vel ne forte cum jam ad finem per suam industriam & indagacionem appropinquarit, consumptæ sint ipsius expensæ, & verum finem miser ex paupertate relinquat. Sicut qui à principio, cum adhuc artem ignorant, prodigaliter suum thesaurum totum exterminant, & cum jam affi-

affines arti & veritati fuerint, non habent ultra ex quo laborent. Unde duplici tales in mœrore sepeliuntur, quia scilicet pecuniam suam inutiliter expenderunt & dissipaverunt, & scientiam hanc nobilissimam amiserunt. Non enim oportet bona tua consumere, quoniam vili precio (si hujus artis principia non ignoraveris, & dicta nostra recte intellexeris) ad artis verum complementum, sine notabilibus expensis poteris pervenire. Si ergo pecuniam tuam perdidideris, non attendendo præcepta nostra seu doctrinas quas tibi in hoc libro descripsimus, nos utique non vilipendas inique, sed tuæ imputa ignorantiae & infelicitati. Non enim hæc scientia convenit pauperi vel indigenti: sed potius est ei inimica. Nec adinvenire nitaris operis sophisticam metam, sed nulli complemento intendas. Veruntamen ars nostra in potentia Dei reservatur, quam cui vult largitur & subtrahit, qui est gloriosus & sublimis & omni justitia & bonitate repletus, forte enim ex vindicta sophistici operis artem tibi denegaret, inque devium erroris & ex errore in infelicitatem & miseriam perpetuam detruderet. Miserrimus & infelix est, cui Deus semper post operis sui atque laboris finem veritatem conspiceret denegat: nam vitæ spacium in errore concludit & terminat, qui in labore constitutus perpe-

tuo, omnique infortunio & infelicitate obfessus, omnem hujus seculi consolationem & gaudium amittit, vitamque suam in inœrore absque commodo consumit. Studeas autem fili cum in operatione fueris, omnia signa quæ in qualibet operatione vel decoctione apparent, in mente tua recondere & figillare, illorumque causas sedula lectione in nostris voluminibus investigare.

PARS SECUNDA,

In qua ponuntur rationes artem hanc negantium, deinde confutantur.

Divisio dicendorum.

CAP. VIII.

QUoniam in summa una hujus libelli nostri jam præmisimus tibi omnia impedimenta artis, & doctrinam tradidimus ad hujus artis adhærentiam sufficienter: Expedit modo secundum nostri propositi intentionem contra sophistas & ignorantés disputare: Primo ipsorum rationes & motiva ponendo, secundum quod præmisimus in principio hujus libri nos determinaturos esse: Dehinc vero eas omnes interimendo: & manifesta ostensione nil veritatis continere sapientibus probabimus.

Ratio-

*Rationes quibus moventur hanc artem
simpliciter negantes.*

CAP. IX.

Sunt autem diversi qui negant artem & destruunt. Alii simpliciter, alii ex datis & supponentibus illam reprobant. Qui vero simpliciter artem illam negant, taliter opiniones suas corroborant, dicentes: Quod enim distinctæ sunt rerum species & diversæ, & similiter distinctæ elementorum ad invicem in commixtione proportionibus ab ingenio humano ignotæ: Igitur commiscibilium proportionibus, quibus acquiritur forma rei & perfectio, ignoramus. Est enim asinus diversus ab homine in specie, quia multo diversam habuit elementorum in sui compositione proportionem sic & in cæteris rerum diversitatibus est inducere: ergo & in mineralibus. Ignota itaq; miscibilium proportione qua acquiritur forma & rei perfectio: quomodo & mixtum & miscendum formare scieimus? sed quia ignoramus Solis, Lunæ vel elementorum proportionem, igitur & formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concludunt: Inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes: Dicunt enim, etsi proportio-

nes

nes elementorum ad invicem bene scires, modum tamen commixtionis naturalem illorum ad invicem ignoras, quod in cavernis & mineris & absconditis locis, hæc natura procreat; Ergo cum non solum mixtionis eorum ignoras, & hoc facere similiter ignoras. ³ Similiter iterum arguunt. Etiamli proportiones & commixtiones bene scires: calorem tamen, in commixtionis actione, quo mediante res perficitur, penitus ignorares. Certam enim habet caloris quantitatem qua metalla in esse deducit, cujus mensuram ignoras, similiter & alias naturæ causarum differentias agentium nescis, sine quibus non posset natura intentionem suam complere. His ergo omnibus ignoratis totus agendi modus hujus ⁴ magisterii ignorabitur. Amplius & alii arguunt, quod per experientiam videmus; nam plusquam mille annis hæc scientia ad prudentum aures pervenit, quæ si possibilis esset & vera, millefies jam foret inventa. ⁵ Similiter etiam cum philosophi non sint in suis voluminibus ausi eam tradere, nec in eis veritatem reperimus manifestam; satis per hoc est probabile, hanc ⁶ scientiam non esse. Similiter & multi hujus mundi principes thesaurum infinitum & philosophorum copiam habentes hanc artem adinvenire desideraverunt: non tamen ad hunc preciosissimæ artis fructum pertin-

pertingere potuerunt, hoc utique sufficiens
 argumentum est, quod ars hæc sit frivola
 & merum commentum. Similiter etiam 7
 In debilibus mixtionibus specierum sequi
 naturam non valemus: Alinum enim fingere
 ignoramus, & cætera similia, quarum
 inxitiones sunt debiles & manifesta quasi
 sensibus, quare & multo magis metallo-
 rum mixtionem quæ est fortissima fingere
 ignorabimus, quæ est etiam nostris sensi-
 bus & experiētiis, occultata penitus cujus
 signum est difficultas resolutionis elemen-
 torum ex ipsis. Similiter etiam non vide- 8
 mus bovem in capram transformari, nec
 aliquam speciem in aliam per aliquod ar-
 tificium reduci, quomodo igitur cum me-
 tallis differant specie, niteris ad invicem
 secundum speciem transformare, ut de tali
 specie talem speciem facias. Absurdum fa-
 ctis hoc nobis videtur, & à veritate illata ex
 principiis naturalibus semotum. Similiter 9
 etiam in millibus annorum natura metalla
 perficit, quomodo & tu in artificio tran-
 smutationis per annorum millia durare po-
 teris, cum vix annorum centum metam
 pertingere valeas. Si tamen ad hoc utique 10
 taliter responderes, quod non potest natu-
 ra perficere in maximo temporis spacio, in
 brevi per artificio nostrum implemus,
 quoniam artificio in multis naturæ defe-
 ctum complet. Dicimus tamen, adversarii
 nimi-

nimirum quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiæ five fumi subtilissimi, quæ temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate Mercuriali privata, qua malleationem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum volueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem dissolvendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissativus, & mixtionis perfectivus, non ignis excedens. Similiter etiam esse & perfectio datur à stellis, tanquam primis perficientibus & moventibus materiam generationis & corruptionis, ad non esse, & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum pervenit una stella aut plures, ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse, quia unaquæque res ex certo situ stellarum acquirit sibi in momento, & non est solummodo unus situs, imo plures, & sibi invicem diversi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diversi. Et horum diversitatem & distinctionem ab invicem pernotare non possumus, cum nobis sint incogniti

cogniti & infiniti Quomodo ergo supple-
 bis defectum in opere tuo ex ignorantia
 diversitatum situum stellarum ex motu ea-
 rum, & tamen si situm unius aut plurium
 stellarum certum, quo datur in metallis
 perfectio, scires, non tamen opus ad inten-
 tionem tuam perficeres. Non est enim ali-
 12
 cujus operis præparatio ad suscipiendum
 formam per artificium in instanti, sed suc-
 cessiva, ergo operi non dabitur forma, cum
 præparatio non fit in instanti. Similiter 13
 etiam in rebus naturalibus iste est ordo,
 quod facilius est eas destruere quam con-
 struere, sed vix aurum possumus destruere,
 quomodo igitur & construere præsumimus?
 Præter has igitur rationes sophisticas, &
 alias his minus apparentes credunt hanc
 artem divinam interimere. Prædictæ om-
 nes sunt persuasiones & argumentatio-
 nes sophistarum, artem nostram simpliciter
 negantium. Rationes vero eorum qui ex
 suppositione artem negant, ponam cum
 destructionibus suis in sequentibus. Dehinc
 vero, ad harum interemptions nunc posi-
 tarum transeundum à nobis erit, prius pon-
 entibus, super his veram intentionem, ad
 hujus operis complementum.

Occu-

Occupatio fieri nec posse nec debere ut ars naturam in omnibus proprietatum differentis imitetur: Et quaedam de principis metallorum erudita.

C A P. X.

Dicimus autem quod hæc principia, super quæ natura ipsa suam fundat intentionem, sunt compositionis fortissimæ, & sunt sulphur & argentum vivum, ut dicunt quidam philosophi. Quia igitur sunt fortissimæ & durissimæ compositionis, difficillimæ sunt resolutionis, quia inspissatio eorum ad invicem & induratio taliter, quod fiat in eis concussio & extensio per mallei compulsione[m] absque confectione, non est nisi per hoc, quod humidum viscosum, in ipsorum ad invicem commixtione salvatur per successivam & diuturnam inspissationem, & temperatissimam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus generalem, quod non fit inspissatio alicujus humidi, nisi prius fiat ex eodem partium subtilissimarum exhalatio, & partium magis crassarum conservatio: Ita quod sit humidum in mixtione superans siccum, & quia vera commixtio siccæ & humidi est, ut humidum contemperetur à sicco & siccum ab humido, & fiat ex eis sub-

substantia una suis partibus omnino homoeomera & temperata, habens medium inter durum & molle, & extensiva in confusione. Hoc autem non fit nisi per diurnam commixtionem humidi viscosi, & subtilissimæ terræ ad invicem per minima, quousque humidum idem cum sicco, & siccum idem cum humido fiat. Sed hujus substantiæ subtilis non fit resolutio subita, imo valde paulativa, & in multis millibus annorum. Et hoc ideo quod uniformis est illorum principiorum substantia, si ergo subito fieret talis resolutio, cum non differat humidum à sicco, propter fortem eorum mixtionem, resolveretur utique humidum cum sicco, quare totum in fenum evanesceret, nec separari posset humidum à sicco in resolutione, propter fortem unionem quam habent ad invicem. Hujus utique videmus manifestam experientiam in spiritu sublimatione, quod cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidum à sicco nec siccum ab humido, ita ut dividantur in partes totalis commixtionis eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum de eorum componentibus dissolvitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi successiva & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc autem inspissationem, facere non possumus per hunc modum

dum

dum naturæ : Ergo in hoc sequi naturam non valemus. Non enim possumus naturam in omnibus proprietatum differentiis imitari, ut supra in præmio hujus libri explanavimus. Nostra igitur intentio non est in illis principiis omnino naturam sequi, nec in proportionem commiscibilium elementorum, nec in modo mixtionis ad invicem ipsorum, nec in administratione hujus caloris naturæ metalla inspissantis sicut natura operatur. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam artem negantium.

Confutatio rationum artem simpliciter negantium.

C A P. X I.

SI dixerint ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad invicem, etiam æquationem caloris metalla inspissantis, causasque alias multas, & accidentia naturæ actionem sequentia, ignorare, Concedimus eis utique, sed propter hoc scientiam nostram divinam non interimunt, quod nec scite volumus hæc, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt pervenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumque generationis

tionis metallorum modum, in quibus sequi naturam possumus. Si vero dixerint, etiam philosophos & principes hujus mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non invenisse: breviter respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdam principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, in nostro tempore repertos, jam ex sua industria, hanc constat indagasse scientiam, sed talibus nec ore nec scriptis eam tradere voluerunt, cum indigni sint. Ergo quia non viderunt aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut aestiment, nullos hanc invenisse scientiam. Ad hoc etiam si arguant phantastice, asserentes, impotentiam nostram non posse saltem in debilibus mixtionibus naturam imitari: sicut in mixtione asini vel bovis, Ergo similiter nec in fortibus; respondemus quod in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostram non esse concedere, quia tales à simili, vel à minori ad majus suam corroborant phantasiam & errorem in quibus non continetur necessitas, sed contingentia ut in pluribus. Ostendemus quoque per aliam viam demonstrando, illos nullam assignare apparentem similitudinem inter debilem mixtionis compositionem animalium, & mineralium firmam ac fortem. Et hoc ideo, quoniam in animalibus

bus

bus & aliis viventibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitas miscibilium, nec commixtio quæ sequitur ex illarum actione ad invicem & passione, quæ est ex aggregatione illarum primarum qualitatum: Sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sive ab essentia quinta, vel à primo motore: Et hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & hujus occultum ignoramus. Ideo hæc talia, licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectivum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utique patet, quod non perficiamus bovem vel capram: sed ex defectu infusionis animæ. Quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, viam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est quam in eis, & versatur illorum perfectio magis circa proportionem & compositionem, quam circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio quam in aliis quæ narravimus, liberius hæc perficere possumus, illa vero non. Diversificat ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ad invicem multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est
fectura-

secundum naturam, fuit debilis: In illis majorem & nobiliorem perfectionem posuit, quæ est secundum animam: Sed quædam fortioris condidit compositionis & firmioris, sicut lapides & mineralia: verum in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem, & quæ est mixtionis modo. Patet itaque, quod non est bona illorum similitudo, quoniam non ignoramus bovem vel capram formare ratione compositionis, sed formæ perfectivæ, quoniam perfectio in bove vel in capra nobilior & magis occulta est, quam quæ in metallo consistit. Si 4 autem aliter arguant, quoniam non mutatur species in speciem; dicimus eos mentiri iterum, sicut consueverunt sapius, quod & species mutatur in speciem, secundum hunc modum: quod individuum unius, in alterius speciem manifeste mutatur. Videmus namque vermem naturaliter & per artificium in muscam mutari, & vitulum strangulatum in apes, & frumentum in lolium, & canem strangulatum in vermem per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc nos non facimus, facit autem natura, cui administramus. Sic etiam metalla non transmutamus, sed natura, cui per nostrum artificium ingeniosum administramus, materiam præparamus & viam disponimus, quoniam ipsa per se semper operatur, nos vero administratores ejus sumus. Et si per 5 aliam

aliam rationem taliter arguunt, & suam
 corroborant sophistice opinionem, quod in
 millibus annorum natura metalla perficit,
 tu vero millibus perdurate non potes: Di-
 cimus quod natura super principia sua se-
 cundum opinionem antiquorum philo-
 sophorum, agens perficit in millibus an-
 norum; sed quia principia illa sequi non
 valemus, ideoque sive in millibus anno-
 rum, sive in pluribus sive in paucioribus,
 vel momento, hæc natura perficiat, non te-
 net illorum persuasio. Quod autem in
 principiis imitari naturam non possumus,
 jam ex præcedenti negativo sermone ab-
 breviato determinavimus, & completiori
 sermone in subsequenti demonstrabi-
 mus. Secundum tamen opinionem aliquo-
 rum prudentium & perspicacium, intentio-
 nem suam subito natura perficit, scilicet
 una die vel breviori tempore. Et si hoc ve-
 rum sit, non tamen valemus in principiis
 naturam imitari, quod manifestius osten-
 sione sufficiente probavimus; residuum ta-
 men hujus quæstionis confitemur, quoniam
 totum verum esse concedimus. Et si dicant
 quod à certo situ unius vel plurium stella-
 rum, datur metallorum perfectio, & esse
 vel non esse quam ignoramus. Responde-
 mus nos, hunc situm & motum nos non
 curare, nec etiam ut illum sciamus necessa-
 rio requiri; Quoniam non est species ali-
 qua

qua generabilium & corruptibilium, quin ex individujs ejus quotidie & in omni instanti fiat generatio & corruptio. Et ideo patet, quod omni die situs talis stellarum est bonus & perfectivus quarumlibet specierum individuorum, & corruptivus similiter. Non ergo expedit necessario artificem stellarum situm expectare, licet esset utile, quod sufficit solum viam naturæ disponere, & administrare ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus convenientibus, mobilium corporum. Nihil enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Unde si naturæ artificium disposueris, & consideraveris, quæcunque ex contingentibus hujus magisterii fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi convenientem, absque consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositionem aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfectivas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficienter scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi invenit convenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari, & præparationem nostram non in instanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium, ergo

B

AES

ars est nulla : Dicimus capita illorum esse vacua ratione humana , & magis illos bestiis quam viris assimilari. Concludunt enim ex præmissis , nulla se habitudine ad id quod illatum est habentibus. Tantum ergo tenet hæc argumentatio , Asinus currit, ergo tu es capra , quantum & ipforum. Et hoc ideo : Quoniam etsi non fiat præparatio in instanti , non prohibetur tamen hoc , quod forma vel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio , sed habitatio ad suscipiendam formam. Si dicunt etiam, quod 9 facilius est res naturales destruere , quam componere ut ædes uno die possimus destruere , & vix centum diebus extruere , sed secundum eos aurum destruere non possumus : Multo ergo minus componere poterimus. Respondemus eis taliter, quod ipsi in hoc non concludunt de necessitate , quæ coartemur credere , aurum non posse constitui. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construitur , non autem impossibile est , illud posse constitui , hujus autem assignamus causam , qui fortem habuit compositionem , ideoque difficiliorem habuit resolutionem, propterea difficulter destruitur. Et hoc est quod facit eos opinari, impossibilem esse ejus constructionem , quia destructionem artificialem ex cursu nature ignorant. Probaverunt forte, quod sit for-

tis compositionis, sed quam fortis fortitudinis compositionis sit, non probaverunt. SuffICIENTER utique tibi charissime fili, sophistarum phantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione fecimus, secundum viam promissionis, ad ea quæ determinanda sunt ex rationibus artem negantium à datis, transire, tum ad ea venire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in sequentibus. Post illam vero determinationem etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia magisterii nostri. In prima tamen traditione singularem de unoquoque principiorum faciemus sermonem, in sequenti vero universalem. Ex nunc etiam vero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones imprimis afferamus.

Diversæ opiniones eorum qui artem esse supponunt.

CAP. XII.

Hanc itaque artem supponentes, multiplices intentione diversa fore comperimus. Alii quidem in spiritibus, alii vero in corporibus: Alii in salibus & aluminibus, nitris & boracibus: Alii vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inveniri

B z

artem

artem affirmant. Ex his autem omnibus hi secundum partem bene, & secundum partem male, hi vero secundum totum male hoc divinum magisterium ponentes, tradiderunt illud posteris suis. Ex ipsorum autem multiplicitatibus errorum difficulter & laboriose, conjectura longa, & tædiosa experientia, multorumque sumptuum interpositione, nos veritatem collegisse contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem & rationem sæpissime militavit, & quasi desperationem adduxit. Blasphemati sint ergo in æternum, quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt ex erroribus suis, quibus philosophantes perfuderunt, & non veritatem, sed Diabolicam instigationem potius post mortem eorum dimiserunt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam & veritatem in hac scientia tradam totalem, prout melius expedit huic magisterio nobilissimo. Hoc enim magisterium occulto sermone omnino non indiget, nec etiam manifesto penitus. Trademus igitur ipsum sermone tali, quem latere prudentes non accidat, mediocribus tamen profundissimus erit, fatuos autem miserabiliter excludet hac eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum, dicimus quod qui in spiritibus hanc artem esse posuerunt, diversi sunt, & hoc multipli-

ter.

ter. Alii autem in sulphure & huic affini arsenico, alii vero in marchasira, Alii in Tutia, alii in magnesia, & alii in sale Ammoniaco. Qui vero ipsam in corporibus posuerunt, similiter sunt diversi, alii enim in Saturno, alii in Jove, alii in quolibet aliorum corporum esse affirmarunt, alii vero in vitro, alii in gemmis preciosis, & alii in diversitate aluminum, nitrorum, & boracium, alii vero in omni genere vegetabilium ipsam inveniri assignarunt, & illorum unicuique supponenti alius est adversarius, secundum suam suppositionem. Et his adversans credit se arti simpliciter adversari. Et ut plurimum utraque secta vacua rationibus est.

Rationes negantium à datis: artem in sulphure suppositam.

CAP. XIII.

Qui igitur artem hanc in sulphure supposuerunt inveniri, in sulphure laborem impenderunt, & ignorantes ejus preparationis perfectionem, ipsum magisterium diminutum reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationem & purificationem in ipso, perfectionis fore complementum. Hoc autem per sublimationem fit, ideoque adductum est intentioni eorum, ut existiment quod sola sublimatio in sulphure,

phure, sit perfectio præparationis in ipso, & hoc idem in suo compari videlicet in Arsenico autumantes dixerunt. Venientes igitur ad projectionem, quæ est ad alterationis intentionem, viderunt illud adui & evanescere in fumum, & modicam in corporibus moram protrahere, & ipsa corpora relinqui, ab eis fugiendo, & invenerunt ipsa corpora magis immunda, quam prius extiterunt, ante projectionem illius medicinæ. Quia ergo viderunt hanc delusionem in operis complemento, & longissimis temporibus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, in illorum pectoribus fuerat revolutum, & cum in illo non invenissent, arguunt non posse in alio hanc inveniri, quare cum nec in hoc nec in alio hæc sola præparatione inveniatur, arguunt nusquam posse inveniri, & eam non esse.

Confutatio precedentium.

CAP. XIV.

Respondentes autem eis breviter dicimus, eos in hoc magisterio minime sapere veritatem: Quia supponunt solum sulphur vulgi esse materiam nostram, & si vera hæc esset suppositio, tamen in modo præparationis sunt decepti, quia solam sublimationem sufficere crediderunt. Sunt enim tanquam pueri, ex principio nativita-

tis suæ usque ad senectutem in domo conclusi, non putantes mundi latitudinem extendi ultra suæ domus latitudinem vel ultra quam oculo possit conspici. Non enim hi in multis lapidibus & aliis rebus laborem adhibuerunt. Manus enim suas à multis laboribus & experienciis tædiosis abstraxerunt. Ideoque non potuerunt sentire ex quo materia nostra eliciatur & ex quo non. Ex quo autem manus suas etiam à laborum copia excusaverunt, quis laborum perfectivus sit, vel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus, quia ad urentiam in sulphure dimiserunt, & fugam, quæ non solum non perficit, verum etiam dissipat & destruit.

*Rationes negantium artem in Arsenico
suppositam, earumque confutatio.*

CAP. XV.

Alii vero in eodem & suo compare arsenico hanc medicinam inveniri existimantes, & profundius speculantes, non solum per sublimationem mundaverunt sulphureitatem: Verum etiam remove conati sunt terreitatem, relicta tamen in illo fuga. Ad quorum projectionem similiter delusio supervenit, quia non adhæsit firmiter in ipsis corporibus, sed successive

B 4

& pau-

& paulatim evanuit in fumum, relicto corpore in priori sua dispositione. Et hi similiter scientiam arguerunt interimentes ut primi. Et eisdem ut primis respondentes artem affirmamus, quod eam scimus, vidimus & veritatem propriis manibus tetigimus.

Rationes negantium artem suppositam in Sulphure, argento vivo, tutia magnetica, marcasita, sale ammoniaco, earumque confutatio, &c.

CAP. XVI.

Alii quidam profundius in ipso viderunt, mundaverunt illud, & ejus fucam & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum, terreum & mortuum, nullam dans fusionem bonam, sed solam vitrificatorem: & ideo non potuerunt hac medicina in projectione corporibus permisceri, & per consequens nec alterare. Ideoque arguunt ut primi, & eisdem respondeamus sicut primis, quia opus diminutum & detruncatum reliquerunt, nec illud ex sua ignorantia complere sciverunt. Ingressionem enim quæ est perfectionis ultima, inquirere nescierunt. In omnibus similiter spiritibus aliis est idem modus præparationis & defusionis, nisi quia in argento vivo & tu-

& turia excusatur à majori labore, qui est ex remotione adustionis. Hæc enim sulphureitatem & combustibilitatem adustibilem non habent, sed solam fugam & terreitatem immundam. Magnesiæ vero & marchesitæ omne genus sulphureitatem habent, plus tamen marchesita : minus vero magnesia : fugam tamen omnes habent, plus tamen argentum vivum, & sal ammoniacum, minus vero sulphur; adhuc vero minus suum comparat arsenicū, & adhuc minus marchesita, quinto vero & magnesia minus illa, sexto vero & ultimo minime omnium turia. Utraque tamen fuga participat : alia tamen plus, alia vero minus : & ideo propter illorum fugam spirituum, cuidam supervenit experimentatori delusio vehemens, in illorum operationibus præparationum & ipsorum projectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & interimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in sulphure supponentibus respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus una cum corporibus figendis.

CAP. XVII.

Sunt autem alii intendentes in experientis qui voluerunt spiritus in corporibus figere, nulla alia præparatione

B 5 huic

huic præveniente : sed eisdem delusio similiter mœrorem , & angustias attulit , & desperationem , & coacti sunt ex eo , hanc scientiam contemnere & contra ipsam arguere. Est autem turbationis illorum ac credulitatis causa hæc , quod in fusione corporum per ignem , spiritus corpora illa relinquunt , nec eis adhærent firmiter : imo asperitatem ignis fugiunt , permanentibus in ea solum corporibus : quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt , quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter & quandoque delusio alia , quia & cum iisdem corpora ignem effugiunt : & ratio est hæc , quia cum non fixi spiritus corporum profundo inseparabiliter adhæserunt , spiritibus fugientibus necesse est corpora secum elevare : quoniam volatilis summa , summam fixi superat. Unde & similiter ut primi arguunt , & similiter ut primis , eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio & error hic est. Si corpora , filii doctrinæ , vultis convertere seu transmutare , tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit , per spiritus solos contingere necesse est : Sed spiritus non fixos corporibus utiliter adhærere vel adungi non est possibile , ut supra diximus : imo fugiunt & corpora inalterata & immunda relinquunt. Ipsos autem fixos non est possibile ingredi , cum sint ter-

rea

reæ naturæ, quæ non funditur : & licet inclusi corporibus propter debilem ignem fixi apparent , non tamen sunt , quia in ignis expressione aut ab ipsis corporibus aufugiunt ipsis manentibus , aut ambo simul recedunt. Cum igitur in materia propinqua & magis affini , nullis modis hanc artem invenire sit possibile : in magis ergo remota minus invenietur , ergo nusquam. Responsio utique nostra hæc est : quoniam quod scibile circa hoc est , non totum sciunt : ideo nec operatum totum inveniunt. Consequentis igitur vitium per insufficientiam ponunt ipsorum eorum robur.

De negantibus artem in corporibus suppositam. Et primo in plumbo albo, stanno seu Iove, & eorum confutatio.

CAP. XVIII.

Quidam autem hanc artem posuerunt in corporibus : cum autem ad opus pervenerunt delusi sunt existimantes plumbum utrunque lividum scilicet & album , albedine non pura multum naturæ solis & lunæ assimilari & approximare : lividum quidem multum solis, lunæ vero parum, album vero lunæ multum , soli vero parum.

*Rationes negantium artem suppositam in
plumbo albo, quod stannum vulgo di-
cunt.*

CAP. XIX.

FA propter horum aliqui autumantes
seu Jovem, multum lunæ assimilari,
stridore, mollitie, & liquefactionis velo-
citate solummodo differentem, credentes
ex superfluitate suæ humiditatis liquefa-
ctivum esse facile, & molle similiter, ex
substantia vero fugitiva argenti vivi in ipso
stanno inelusa stridorem possidere: expo-
suerunt illud igni, & calcinantes ipsum te-
nuerunt in igne, quem potuit tolerare
quousque album factum est in calce sua,
quem postea volentes reducere, non potue-
runt: sed æstimarunt, reductionem ejus
impossibilem fore. Et horum aliqui cum
maxima expressione reduxerunt ex illo ali-
quid licet modicum, & stridorem & molli-
tiam ut prius in illo invenerunt, similiter
& liquefactionis velocitatem. Crediderunt
igitur hoc impossibile per viam hanc, &
adducti sunt in incredulitatem, ut putent
artem indurationis illius inveniri non pos-
se. Horum vero aliqui diutius operi insti-
terant, calcinaverunt, & reduxerunt, &
iterum scoriam illius subtrahendo cum ma-
joris ignis expressione calcinaverunt & re-
duxerunt:

duxerunt : & hoc sæpe reiterantes , viderunt illud induratum atque sine stridore. Quia ergo velocitatem liquefactionis omnino removere non potuerunt , erravit mens illorum , & existimaverunt ad illud non posse perveniri. Horum itaque & alii volentes eidem duritiem & retardationem liquefactionis cum admixtione durorum corporum præstare , similiter in delusionem ceciderunt , quia fregit illis omne corpus ei adjunctum & admixtum, nec juvit in hoc ulla præparatio. Ideoque cum neque cum duris, (corpus admixtum) neque ignis operatione illum perficere potuerunt, excusaverunt se de longa mora inventionis hujus magisterii, quia eam impossibilem crediderunt & dixerunt : per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Alii vero horum addentes multa & varia medicamina , viderunt illa nullam immutationem facientia, nec ei convenientia, sed potius corruptentia & contra illorum propositum agentia , & ideo libros abjecerunt, & capita rectorserunt, & artem esse frivolum dixerunt. Quibus obviantes respondeimus responsione prima, quod & in materia & in præparatione erraverint.

Ratio-

*Rationes negantium artem in plumbo
suppositam.*

CAP. XX.

EUndem est in plumbo reperiri illusionis modo, solo excepto, quod corpora non frangit, & quod citius Jove redit à calce sua: lividitatem attamen suam remove non possunt quia ignorant: ideoque illud dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam phantasia potuerunt illud stabilibus corporibus firmiter unire & associare: quin contingeret illud per fortem ignis expressionem separari de commixto. Et quod maxime decipit tales in Saturni præparatione est, quod post duas reductiones à calce sua nullam duritiem suscipit, sed majorem potius molliciem quam prius habuerit, & in aliis similiter non viderunt illud emendari differentiis. Et ideo cum in ipso, putantes propinquius & melius inveniri scientiam hanc, & non invenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari artem non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi ut priores. Et his respondemus, ut alii.

Ratio

Rationes negantium artem in mixtione corporum durorum cum duris, & mollium cum mollibus.

CAP. XXI.

Alii vero componentes dura cum duris, mollia cum mollibus propter convenientiam, voluerunt corpora à se invicem transmutari & transmutare: Et illud non potuerunt propter suam insufficientiam; ut permiscentes Solem vel Lunam cum Venere vel alio unoquoque metallorum, non viderunt illa in Solem vel Lunam transmutari transmutatione firma & vera, quin contingat per ignem expressione forti unumquodque illorum corporum imperfectorum à commixtione separari & comburi, remanente corpore perfecto, vel ad priorem sui naturam redire. Quædam vero ex eis plus durant in commixtione: quædam vero minus, ut à nobis sufficienter determinatur in sequentibus. Hæ itaque omnes delusiones supervenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac arte omnino diffidere, & illam arguere non esse. Alii autem ex eis profundius super hoc inquirentes, ingeniati sunt & viam voluerunt invenire, ut dura mollibus unirent, & ea subtiliter indurarent, & perfecta cum imperfectis ad perfectionem reducerent, ut
gene-

generaliter à se invicem transmutarentur & transmutarent, transmutatione firma & vera. Et ideo hi voluerunt similitudinem & affinitatem illorum invenire, tam per medicinas quam per ignis administrationem, attenuando grossa & dura, sicut Venerem & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Jupiter & suus compar Saturnus. Et credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in hac commixtione corporum, vel quia totum omnino frangibile fecerunt, vel quia molle non alteratum fuit à duro: vel nimis durum non alteratum à molli. Et sic convenientiam non invenerunt: & ideo ut priores artem condemnaverunt & negaverunt.

Rationes negantium artem, in extractione animæ suppositam, vel ignis regimine.

CAP. XXII.

Alii vero adhuc magis profunde speculantes alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione: & cum illa extracta anima, alia omnia alterare. Hoc autem non potuit eorum experientia perficere, sed delusi fuerunt de intentione sua, & propterea astimarunt artem non posse inveniri. Alii vero solo igne corpora perficere conantes, delusi in operatione

ratione sua fuerunt : quia ad illud pervenire nescierunt. Et hi similiter eam ex hoc non esse putaverunt, quibus omnibus obviamus ut prius.

Rationes negantium artem in vitro & gemmis suppositam.

CAP. XXIII.

Qui autem in vitro & gemmis ipsam posuerunt : cogitaverunt per vitrum & gemmas in corporibus alterationes reperire : & hi similiter in opere delusi sunt, quia non alterat quod non ingreditur. Constat autem quod vitrum & gemmæ non ingrediuntur, quia non funduntur fusione recta, ideoque non alterantur corpora ab eis. Sed etsi conati sunt vitrum cum illis unire, cum vix hoc possit, non tamen propositum habent : quoniam vitrum ex corporibus faciunt. Et propter hoc hunc errorem æstinant super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus omnibus respondemus, eos operari in non debita materia : ideoque indebite terminantes, non possunt ad suam intentionem pervenire, hancque artem ex suis erroribus interimere.

Ratiq-

Rationes negantium artem in mediis mineralibus vel vegetabilibus vel quarumcunq; rerum commixtione suppositam.

CAP. XXIV.

Sunt & alii supponentes eam artem inveniri in salibus & aluminibus, nitris & boracibus. Possunt quidem illi in his experiri: sed veram artem inveniri minime putamus in eis. Ideoque si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inveniunt, scilicet solvendo, coagulando, affando & multipliciter operando, tamen remota est valde & maxime laboriosa. Alii autem imitantes dicta antiquorum philosophorum, qui hanc in omnibus vegetabilibus inveniri affirmant: Et tales qui eam in omnibus vegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam potius in vita sua deficerent, quam ad suam intentionem perveniant. Ideoque si tales artem in solis vegetabilibus nunquam inveniunt, artem nullis laboribus inveniri posse argumentari non licet. Omnes autem prius dicti errantes unam materiam suam posuerunt & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem jam redarguti sunt omnes. Alii vero multi, & quasi infiniti harum rerum omnium compositionem, aut quarundam sub diversa

propo-

proportione facientes, tam scienter quam ignoranter incedunt, & error illorum usque in infinitum extenditur: quoniam infinita est diversitas rerum commiscibilium, & similiter infinita est diversitas proportionis illarum ad invicem: & sic ex his ambabus infinitatibus necesse est eos infinite errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione: & in his possibilis est correctio, dum tamen in vera materia inchoaverint. Nos autem longitudini sermonem, & prolixitati scripturæ parcentes, super infinitis insistere nolumus: quoniam doctrinam utilem trademus brevibus locutionibus, ex quibus quilibet sapiens quam evidenter infinitatem suorum errorum poterit emendare, & illos tales in eorum erroribus infinitis corrigere. Nunc vero prius naturalia principia discutiemus & definiemus, secundum omnes rationes & causas eorum, prout melius expediet huic magisterio divino: ut ex principio te attentum fecimus, & commemoratione illorum.

T E R.

TERTIA PARS.

De Principiis naturalibus corporum metallicorum secundum opinionem antiquorum.

CAP. XXV.

INnuimus ergo tibi secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum qui fuerunt de secta hanc artem imitantium, quod prima principia naturalia ex quibus metalla procreantur sunt spiritus foetens, id est, sulphur, & aqua viva, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem foetentem divisimus. Est enim albus in occulto, & rubeus in manifesto, & niger. Uterque tamen in magisterio hujus operis tendit ad rubedinem. Dicemus igitur sermone brevi, & completo nec non manifesto, uniuscujusque horum principiorum naturam & generationem, & modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare: & singulum capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod unumquodque istorum principiorum est fortissima compositionis & uniformis substantiae uti narramus: & illud ideo, quoniam in eis minimae partes terrae taliter partibus aë-

reis,

reis,
ipsa
mitte
vitur
quan
tilita
calor
rae c
tum
rum
nem
rum

De p

A
liur
phu
rean
qu
tus
sua
est h
arg
que
nec
ven
tur

reis, aqueis & igneis sunt unitæ: ut nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere: imo quælibet cum quælibet resolvitur propter fortem unionem naturalem quam habuerunt ad invicem, ex nimia subtilitate partium per minima paulative à calore naturali æqualiter in visceribus terræ condensato & digesto secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiam illorum essentia. Et hoc secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principiis naturalibus secundum opinionem recentiorum.

CAP. XXVI.

Alii vero moderniores aliter dixerunt quod illorum principiorum naturalium non fuit argentum vivum, nec sulphur in natura sua, sed alteratum & in terream naturam mutatum. Unde dixerunt, quod principium fuerit aliud quam spiritus foetens & spiritus fugitivus in natura sua. Et ratio qua moti fuerunt maxime, est hæc, quod non invenerunt in mineris argenteis, vel aliorum metallorum aliquid, quod sit argentum vivum in natura sua, nec aliquid quod sit sulphur: imo per se invenerunt unumquodque illorum separatim in propria sua minera, in sua natura & forma.

forma. Et similiter per aliam rationem hoc affirmant, quod non est transitus à contrario in contrarium, nisi per medium dispensativum : Et propterea coguntur confiteri & bene, quod non sit transitus à mollietate argenti vivi ad duritiem alicujus metalli (non mediati) nisi per medium dispensativum, quod est inter molle & durum : Sed in mineris non inveniunt aliquid, in quo salvetur hæc media dispositio: ideo hac ratione coguntur credere argentum vivum & sulphur in natura propria non esse illud principium de intentione naturæ. Imo aliud quod resultat ex essentialium illarum alteratione in radice naturæ, ad terream substantiam, hoc modo : quoniam unumquodque eorum convertitur in terream naturam, deinde ex his ambabus terreis substantiis resolvitur quidam fumus tenuissimus & purissimus, propter calorem temperatum in visceribus terræ, & hic duplex fumus est materia immediata seu principium metalli. Hic fumus, à calore temperato mineræ decoctus & digestus, convertitur in naturam cujusdam terræ, ideoque fixationem quandam suscipit, quam defluens aqua mineralis per viscera terræ & ejus spongiositatem, decurrens abluit, & ejus spongiositatem dissolvit : & ei uniformiter inviscatur & unitur unione naturali, firma & vera. Ideoque dixerunt quod aqua defluens

fluens
tiam
illar
tur
unum
talli
lem
secu
gen
duo
unif
per
ac d
terra
quo
ciat
hi q
non

D

J
i
lib
num
pitu
feni
ben
arse
vero

fluens per meatus terræ invenit substantiam dissolubilem ex substantia terræ, & illam solvit, & uniformiter cum illa unitur quousque talis terra dissoluta & aqua unum fuerint, unione naturali, & ad metallicam convertantur naturam. Et ad talem mixtionem veniunt omnia elementa, secundum debitam proportionem & exigentiam naturalem, & commiscentur hæc duo simul per minima, quousque faciant uniformem mixtionem. Et hæc commixtio per successivam & diuturnam decoctionem ac digestionem caloris naturalis in inineris terræ condensati, inspissatur & induratur, quosque natura suam intentionem perficiat, & fit metallum. Dicimus autem quod hi qui sic opinati sunt, sunt affines veritati, non tamen veritatem concipiunt puram.

Divisio dicendorum de tribus principiis.

CAP. XXVII.

IAm sermone universali & completo de ipsorum metallorum principiis naturalibus determinavimus. Restat igitur ut nunc ponamus uniuscujusque principii capitulum. Cum ergo tria sint, sulphur, arsenicum & argentum vivum, primo ascribemus capitulum de sulphure, secundo de arsenico, tertio de argento vivo. Deinde vero uniuscujusque metallorum, quæ sunt effectus

effectus horum principiorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Dehinc vero ad ea quæ hujus magisterii sunt fundamenta, & operationes, transeundum erit, horum omnium causas assignantes.

De sulphure.

CAP. XXVIII.

Dicimus igitur quod sulphur est pinguedo terræ, in visceribus terræ per temperatam decoctionem inspissata, quousque induretur & sicca fiat, & cum indurata fuerit, sulphur vocatur. Habet autem sulphur fortissimam compositionem, & est uniformis substantiæ, in omnibus suis partibus homogenium: ideoque non aufertur ejus oleum ab ipso per distillationem, sicut ab aliis rebus oleum habentibus. Qui vero quærunt ipsum calcinare, non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vanum laborant: quoniam non calcinatur, nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centum enim partibus vix tibi tres sufficienter reservabis, post ipsius calcinationem. Figi similiter non potest, nisi calcinetur prius: Commiseri atamen & aliquantulum illius fuga retardari, & illius potest aduſtio reprimi, & cum commixto facilius

facilius calcinatur. Qui autem quærit ex eo opus elicere, illud per se preparando, non elicit; quoniam cum commixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium usque in desperationem, & cum suo compari fit tinctura & dat pondus completum unicuique metallorum, & ipsum à fœditate depurat, illustrat & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed potius corrumpit & denigrat: non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui autem in præparatione ipsum commiscere & amicari corporibus noverit, sciet unum ex secretis naturæ, & viam perfectionis unam, cum multæ sint viæ ad unum effectum tendentes: Una tamen propinquior & perfectior alia invenitur. Et quodcumque corpus metalli ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. *Æs* vero assumit ex eo *Solis* effigiem. *Mercurio* quoque associatur, & per sublimationem fit *Ulisur* vel *cinnabrium*. Calcinantur autem per ipsum omnia corpora facile, præter *Solem* & *Jovem*: *Sol* autem magis difficulter, & non coagulatur *argentum vivum* ex eo in *solem* vel *lunam*, in quibus fit utilitas, per artificium debile, sicut quidam fatui putaverunt. Quæcumque autem corpora minus habent de humiditate *argenti vivi* facilius per *sulphur* calcinantur: quæ vero multum difficilius. Per *Deum altissimum* id ipsum illuminat.

C

& recti-

& rectificat omne corpus: quoniam est alumen & tinctura. Difficillime quoque solvitur, quia non habet partes balsuginosas, sed oleaginosas, quæ non faciliter in aquam solvuntur. Quæ autem facile & quæ difficile solvuntur in aquam, infra in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero, quia spiritus est, & si quando commisceatur veneri & adunatur secum, fit mirabilis color violaceus: cum mercurio quoque miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem celestinus color delectabilis. Non putet ergo quis, quod sulphur per se opus compleat. Non enim esset hoc credere nisi vanum. Hoc autem satis lucide probamus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

De Arsenico.

CAP. XXIX.

Restat nunc de Arsenico terminare ad præsens. Dicimus autem quod Arsenicum est similiter de subtili materia & in natura sulphuri confine. Idcirco non oportet aliter definiiri quam sulphur. In hoc autem diversificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus, scilicet citrinum & rubeyum, quæ sunt

sunt huic arti utilia : reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur, & utriusque sublimatio ex metallorum calcibus melior est, ut infra dicitur. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfectiva hujus operis. Non enim complent nec perficiunt. Sunt autem adminicula in casu. Eligitur autem lucidum & squamosum, & non petrosum.

De argento vivo.

C A P. XXX.

Argentum vivum, quod etiam Mercurius appellatur, antiquorum usi est aqua viscosa, ex subtilissima terra alba sulphurea, & aqua clarissima in visceribus terræ calore naturali digesta & unita per minimam unione fortissima quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido, æqualiter procreata. Ideoque fugit superficiem planam de facili propter suæ aquæ liquiditatem & humiditatem, non autem adhæret tangenti licet viscosam materiam habeat: & hoc propter siccitatem illius inclusam in ipso, quæ humiditatem contemperat & adhærere non permittit. Est autem secundum aliquos ex veteris prælis materia metallorum cum sulphure. Adhæret quoque tribus mineralibus de facili Saturno videlicet, Jovi & So-

li : Lunæ vero magis difficulter. Veneri autem difficilius quam Lunæ. Marti vero nullo modo nisi per artificium adhæret. Ex hoc utique secretum elicias. Est enim amicabilis & metallis suæ naturæ placabilis, & medium conjungendi tincturas, & non submergitur aliquid in eo nisi Sol. Solvuntur tamen ab eo Jupiter & Saturnus & Venus, & commiscentur: & sine ipso aliquid metalli opus deaurari non potest. Solvitur & figitur, & est tinctura rubedinis, exuberantissimæ refectiois, & fulgidi splendoris, & non recedit à commixto donec est in natura sua. Non tamen est materia seu medicina nostra in natura sua, licet similiter juvare potest in casu.

De effectibus principiorum nature, quæ sunt corpora metallica.

C. A. P. XXXI.

Nunc vero de metallicis corporibus quæ sunt horum principiorum effectus restat videre. Sunt a. sex numero scilicet, Aurum, Argentum, Plumbum, Stannum, Æs sive Cuprum, & Ferrum. Dicimus ergo quod metallum est corpus minerale fulibile, sub malleo ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum densæ substantiæ & fortissimæ compositionis. Habent vero metalla affinitatem ad

se in
ho
run
plu
hoc
xtio
mi
im
hoc
stro
ctu
na
tio
ctu
pe
tu
no
pe
lo.
pe

A
N
se
pr
ne
erg
ci

se

se invicem magnam : non tamen propter hoc perfectum imperfectum perficit, in eorum commixtione. Si enim aurum cum plumbo adinifceatur in fusione, non fit ex hoc plumbo aurum, sed evanescit à commixtione & aduritur. Aurum autem in examinatione remanet : Similiter in reliquis imperfectis corporibus est dicendum : & hoc secundum cursum naturalem. In nostro vero magisterio perfectum imperfectum adjuvat : & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicujus rei extraneæ : & imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per Deum se invicem alterant & alterantur, & se invicem perficiunt & perficiuntur, non tamen per se tantum unumquodque perficitur, sine alterius perfecti adminiculo. Et hoc est album perfectum & rubeum perfectum.

De Sole sive Auro.

CAP. XXXII.

A Trulimus tibi in generali summam & intentionem corporum metallicorum: Nunc autem specialiter de unoquoq; perfe sermone ac descriptionem ponamus. Et primo de Auro, dehinc vero secundū ordinem de aliis mentionē faciemus. Dicimus ergo quod Aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, unitum, fulgidum,

C 3 multum,

multum, æqualiter in ventre terræ digestum & aqua minerali diutissime lotum sub malleo extensibile, & in igne fusibile: examinationem cinericii & cimenti tolerans. Ex his utique elicias, quod nihil dicitur aurum, nisi causas definitionis auri & differentias omnes habeat. Quicquid tamen metallum radicitus citrnat, beneficio Elyrius, & ad æqualitatem perducit, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoque per opus naturæ perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus namque in mineris æris, ex quibus emanabat aqua secum educens æris squamas tenuissimas, ipsasque diuturno & continuo lapsu suo lavans & mundans. Deinde vero aqua cessante fluere, vidimus prædictas squamas in sicca arena quasi per triennium morari & in solis calore decoqui: inter quas tandem à nobis est inventum aurum verissimum & purissimum. Æstimavimus utique per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, & deinum per Solis calorem in arenæ siccitate æqualiter digestas, & ad æqualitatem pervenisse. Imitantes ergo naturam in quibus possumus, & nos similiter alteramus, licet in hoc naturam omnino sequi non valeamus nec debemus. Aurum quoque est preciosis omnium metallorum & est tinctura rubedinis: quia tingit & transformat omne corpus. Calcinatur autem & solvitur

fine

fine
in
faci
No
star
na.
pu
Ve
dei
Sa
co
Cu
un
mo
cer

S
qu
alb
in
ign
ct
pe
fra
fec
su

sine utilitate, & est medicina lætificans, & in juventute corpus conservans. Frangitur facillime cum Mercurio, & odore plumbi. Non est autem aliquid quod magis in substantia illi conveniat quam Jupiter & Luna. In pondere autem & surditate & impurescibilitate Saturnus: in colore vero Venus; in potentia quoque magis Venus, deinde Luna, deinde Jupiter, & præterea Saturnus, ultimo vero Mars. Et hæc cognatio est unum ex secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscetur & ununtur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non pervenit ad artificem duræ cervicis vel petrinæ.

De Luna sive argento.

C A P. XXXIII.

Semonem nostrum facientes in Luna, communi vocabulo, argento, dicimus quod Luna est corpus metallicum album albedine pura, durum, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extensibile, & in igne fusibile. Est itaque Luna albedinis tinctura & indurat Jovem, & convertit ad se per artificium, & commiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non perseverat. Qui noverit ipsum subtiliare, & post subtiliationem inspifare

sare & figere eum auro associatum, manet cum eo in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Super succum acutorum ponitur sicut aceti, salis armoniaci & agrestæ, & generatur cœlestinus color mirabilis, & est nobile corpus: sed diminutum à nobilitate auri, & invenitur ejus minera determinata, & quandoque habet confusam mineram cum aliis corporibus, & illud non est ita bonum. Calcinatur etiam & solvitur labore magno & sine ulla utilitate, quia perinde ut (·) earum sordium, quibus reliqua metalla laborant, & per calcinationem expurgantur, ut docet, est expers.

De Saturno seu plumbo nigro.

CAP. XXXIV.

Plumbum est corpus metallicum multum lividum, terreum, ponderosum, mutum, parva participans albedine, cum lividitate multa, cinericum & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parva compressione extendibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quoniam sunt duræ cervicis, omni ratione vacui, nullam veritatem conjicere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de his secundum sensum judicant: Et quoniam

niam vident illud ponderosum & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum approxinare, sed hoc totum est erroneum, & latius à nobis in sequenti negotio approbatur aperte. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lavatur, & in stannum per lavacrum transmutatur, ut infra dicemus. Per hoc ergo patet, stannum magis perfectioni approxinare. Aduritur in igne, & fit ex eo minium: & ponitur super vapores aceti, & fit ex eo cerusa. Et licet non multum communicet argento: ex eo tamen per nostrum artificium de facili fit argentum, & non retinet pondus proprium in transmutatione, sed diminuitur, & in verum pondus convertitur. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cinericio, & hujus causas in sequentibus aperte declarabimus.

De love sive plumbo albo.

CAP. XXXV.

STannum est corpus metallicum album albedine impura, lividum, sonans parum, terreatate modica participans: stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione velocitatem in radice sua possidens: cinericium & cementum non expectans: sub malleo (omni dimensione tenuiter)

C 5 exten-

extensibile. Est ergo Jupiter inter diminita à perfectione corpora magis perfectus in radice suæ naturæ : affinis Soli & Lunæ: Lunæ tamen magis : Soli vero minus. Hæc autem in sequentibus lucide demonstrabimus. Jupiter vero, quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscipit : ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quia omne corpus frangit, præter Saturnum & purissimum Solem. Et Jupiter multum Soli & Lunæ adhæret : & ideo ab eis in examine non facile recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili : & pondus acquirit in magisterio nostro perfectum. Induratur vero & inundatur facilius quam Saturnus, ut infra dicemus. Qui vero sciverit ejus vitium fractionis auferre, subito ex ipsius proficuo lætabitur. Jungitur enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis unquam.

De Venere sive Aëre.

CAP. XXXVI.

Venus sive *Æs* est corpus metallicum lividum, rubedine fusca multum participans, ignibile, fusibile, sub malleo extendibile, multum fonans, cineritium & cementum refugiens. Venus itaque in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam

tiam auri præterdit. Malleatur vero & igitur ut argentum & aurum. Quare secretum ex ea assumas : Est enim medium Solis & Lunæ, & facile ad utrumque convertere naturam illius accidit : & est bonæ conversionis & pauci laboris. Convenit cum Tutia vehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, (& hoc per magisterium, sine quo non perficitur) ut ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaque per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam, præ cæteris imperfectis in opere minori & medio : in majori vero minime. Hoc tamen præ Jove vitium habet, quoniam livescit de facili, ex infectione vaporum & humoribus acutis, & eradicare illud non est facile artificium, imo profundum.

De Marte sive Ferro.

CAP. XXXVII.

Mars sive ferrum est corpus metallicum multum lividum, parum vero rubeum, albedine impura participans, durum, ignibile, non fusibile fusione recta, malleabile & multum sonans. Est autem Mars durissimæ tractationis, & hoc propter suæ fusionis impotentiam. Quod si sine medicina, ejus naturam immutante fundatur, conjungetur Soli vel Lunæ, & ab eis non faciliter separatu per aliquod

examen, sine magna industria. Si autem præparatur & conjungitur, non separatur per aliquod artificium, si saltem ejus natura & fixio non immutetur ab eo, sed sola illius removeatur immundities. Est ergo tinctura rubedinis de facili: albedinis vero bonæ difficilime. Et cum conjungitur Soli vel Lunæ non alteratus non immutat colorem commixti, sed potius augens illud in quantitate.

De differentia metallorum imperfectorum ratione perfectionis.

CAP. XXXVIII.

INter omnia igitur corpora imperfecta, stannum splendidius & lucidius & majoris perfectionis existit. Et in solarem & lunarem uberius transmutatur essentiam. In ipso tamen est opus facilis tractationis & longi laboris, propter suæ liquefactionis velocitatem. Post ipsum vero Venus magis perfectæ mutationis eligitur, difficilis tractationis, brevioris vero à Jove laboris. Saturnus vero post Venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutam habet: facilis namque tractationis, longissimi vero laboris existit. Mars vero inter cætera imperfecta minimæ perfectionis in transmutatione reperitur, tractationis omnium difficillimæ & laboris longis-

longissimi invenitur. Quæcunque igitur à velocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilius inveniuntur in transmutationis opere, tractationis: ut sunt Venus & Mars: Quæ vero magis magis, & quæ maxime maxime. Quæcunque vero majoris lividitatis infectione corpora sunt participantia, & hæc laboris longioris, & minoris perfectionis approbantur. Quæcunque autem perfectionum diversitates paulò prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & mediæ operis artificio repertæ sunt: in majori vero unius perfectionis, sunt omnia, non autem unius tractationis aut laboris sunt, ut patet ex prædictis. Jam ergo principia naturalia (quæ sunt de intentione naturæ) ipsorum corporum metallicorum, in hac traditione conscripsimus: & similiter ipsorum corporum determinatos sermones in singulis capitulis veraciter composuimus, & secundum sententiam illorum, qui intima naturæ videre potuerunt, & secundum experientias per quas ad ea pervenimus magna diuturnitate laboris instantia. Nunc vero secundum quod videmus & invenimus, expedit hujus operis defectum supplere, & principia omnia hujus magisterii in hac nostra traditione seriatim ac sermone conveniente explicare. Et omnem experientiam secundum quam vidimus, demonstrare, omnium illorum causas ponentes.

QVARE

QUARTA PARS.

De principiis hujus magisterii artificialibus.

Divisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis in secundo libro tradendæ.

CAP. XXXIX.

Nunc vero quæ determinata sunt Principia hujus magisterii : & perfectionem ejusdem narremus. Sunt itaque hujus artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium : Qui quidem ad se invicem diversi. Est enim unus modus sublimatio, & descensio alter, & alius distillatio, alius calcinatio, alius solutio, alius coagulatio, & alius fixio : Octavus vero & ultimus ceratio. De quibus singulariter propriam narrationem faciemus in sequentibus. Perfectio autem Magisterii hujus consistit ex consideratione rerum, quibus pervenitur ad operis complementum ; & ex consideratione rerum juvantium perfectionem ; & ex consideratione ipsius rei quæ ultimo perficit ; & ex consideratione, quæ cognoscitur utrum in perfectione sit Magisterium, vel non. Consideratio igitur rerum per quas pervenitur ad operis comple-

plementum, est consideratio substantiæ manifestæ & colorum manifestorum, & ponderum in unoquoque corporum mutandorum, & eorum quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absque ullo artificio: & consideratio eorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum secundum suum profundum occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam, si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto, cum artificio & sine: Et si nesciremus quid superfluum in eis & quid perfectionis, & quid diminutum esset in eis, necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum pervenire. Consideratio autem rerum juvantium perfectionem, est consideratio naturarum illarum rerum, quæ corporibus sine artificio videmus adhærere & mutationem facere: Ut sunt, Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium & lapis Lazuli: & consideratio eorum quæ sine adhærentia corpora mundificant: ut sunt Salia, & Alumina, Nitra & Boracia, & quæ suæ naturæ sunt: & consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

De

De materia perficiente.

CAP. XL.

Consideratio vero rei quæ ultimo perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ Argenti vivi: & est materia quæ ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista materia Argentum vivum in natura sua, nec in tota sui substantia: sed est pars illius. Non est autem nunc, sed cum lapis noster factus est pars illius: ipse enim illustrat & à combustione & fuga conservat, quod perfectionis significatio est.

De Examinibus.

CAP. XLI.

Consideratio vero rei, ex qua cognoscitur utrum magisterium in perfectione cinericii, cimenti, ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis facilis argenti vivi. Hæc autem omnia expedit narrare cum causis suis, & cum experienciis facilibus: quibus poteris manifeste cognoscere, sermones non strasse nostros. Et hæc experimenta erunt tibi

tibi penitus nota. Et primo narrabimus hujus inagisterii principia, seu modos operandi, incipientes à sublimatione : dehinc vero secundum ordinem prout videbitur expedire, dicemus.

De sublimatione in genere.

Cur fit inventa.

CAP. XLII.

Prosequentes igitur nostrum propositum, dicimus quod causa inventionis sublimationis fuit hæc: quia nō invenerunt antiqui, neque nos, nec etiam qui post nos erunt, aliquid aliud, quod uniretur corporibus, nisi spiritus solos : vel aliquid, quod naturam corporis & spiritus in se contineret. Et hos spiritus projectos super corpora sine illorum præparatione, viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrumpere & denigrare : Et hoc secundum diversitatem illorum spirituum. Quidam enim ex spiritibus sunt adurentes & denigrantes, ut sulphur, arsenicum & marchasita. Et hi quidem corrumpunt & defedant corpora ex toto. Alii vero non adurant, (sed ab igne similiter fugiunt) ut est omnigenus tutiæ & argentum vivum, & hi quidem imperfectos colores dant. Ratio autem illorum omnium est, quoniam quæ adurant & denigrant, duplici de causa hoc faciunt.

faciunt. Prima est, quia unctuositas illorum adustiva, de cuius proprietate est de facili inflammari, & per consequens denigare, ab eis non est ablata. Altera vero causa est terreitas quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa sola terreitas, lividum creans in projectione colorem; (potest etenim adustio lividum creare colorem.) Ideoque ingeniati sumus hos spiritus mundare ab unctuositate quæ est causa adustionis, & à terrea feculentia lividitatem adducente. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus pervenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum elevat, subtiliores partes semper elevat: dimittit ergo grossiores. Ex hoc patet per sublimationem spiritus à terreitate mundari: quæ & ingressionem impediabat, & similiter colorem imperfectum dabat. Experienciã vero patet per visum illos ab ea per sublimationem absolutos esse. Vides enim eos per sublimationem splendidiore & magis pervios, & facilius corporum densitatem subintrare & penetrare: & non sœdum colorem, ut prius, ante eorum sublimationem facere. Quod vero per sublimationem adustio removeatur, patet similiter experimento manifesto: quoniam arsenicum, quod prius ante sublimationem impium & pronum erat ad combus

combustionem, post ejus sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit ab igne: Et hoc idem in sulphure (si experieris) invenies. Quia ergo, ut prædiximus, in nullis aliis quam in spiritibus vidimus adhærentiam & ingressionem in corporibus cum alteratione: per nulla alia fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparare, cum mundatione illorum, quæ per sublimationem perficitur. Ideoque hæc fuit causa necessariæ suæ inventionis. Expedi igitur nos totum ejus ordinem & modum sine diminutione aliqua narrare.

Quid sit sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea observandis.

CAP. XLIII.

Sublimatio est rei siccæ per ignem cum adhærentia sui vasis elevatio. Sublimatio vero diversificatur propter diversitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione: quædam vero cum igne mediocri: quædam vero cum igne lento & remisso. Si igitur sublimetur Sulphur & Arsenicum, necesse est ea per lentum & remissum ignem sublimari. Quoniam cum habeant partes subtilissimas

lissimas conjunctas uniformiter & fortissime grossas, si per magnam expressionem ignis sublimarentur, ascenderet utique illorum tota substantia sine divisione aliqua vel purificatione, imo denigrata & combusta. Ut igitur separet quis immundam terream substantiam, necesse est invenire duorum generum ingenia, proportionem scilicet ignis & mundificationem cum commixtione fecum: quoniam commixtio spirituum sublimandorum cum fecibus, partes comprehendit grossas, & tenet illas fecum in aludelis fundo depresso: nec eas ascendere permittit. Unde & necesse est artificem triplicem ignis gradum proportionalem sublimando administrare, unum talem, quod per eum ascendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari à terrea feculentia admixta. Alium vero gradum ignis talem administret, ut quod in fecibus per primam sublimationem remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum majori expressione ignis: videlicet cum ignitione aludelis & ipsarum fecum, quam videre poterit artifex manifeste oculis suis. Tertius vero gradus est, ut administretur ignis debilissimus, sine fecibus, et quod sublimatum est à fecibus: & quod jam depuratum est, ita ut vix aliquid de illo ascendat; & quod per talem calorem ascen-

ascendet de illo, sit res subtilissima, quæ huic operi nihil valet: quia in istis spiritibus, sulphure & arsenico, illa res subtilissima est causa facilis inflammationis & adustionis. Est igitur tota sublimationis illorum intentio hæc: ut remota terreatate immunda illius per ignis administrationem debitam, & abjecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit: relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, & quæ simplicem fusionem super ignem faciat, sine adustione aliqua, vel de igne fugiente sine inflammatione illius. Probatio autem, quod subtilissimum sit adustivum, manifestissimis arguitionibus probatur: quoniam ignis ad suam convertit naturam unumquodque eorum quod magis affine illi est. Sed ex unaquaque re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & maxime affine subtilissimum est. Ab experientia similiter notum est: quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissime inflammatur, Sulphur vero facilius, Sublimatum vero directe non inflammatur: sed liquefcit & volat & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusione. His itaque patet sermonem nostrum veridicum esse. Probatio autem administrationis secum cum pro-

proportione sua, est ut eligatur materia, cum qua magis conveniant spiritus sublimandi, & cui periniscantur profundius. Quoniam illa, cui magis uniuntur, potentior est in retentione secum sublimandarum, quam cui non. Hujus rationabilis satis est, & manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit secum administratio, est: quia si non conjungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum cum fecibus alicujus rei fixæ, tunc necesse esset ea cum tota substantia ascendere non mundata, & tunc non fieret aliqua divisio puri ab impuro. Expertus enim scit nos verum dicere, & qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero quod necessaria sit talium secum administratio, cum quibus hi duo spiritus sublimandi conveniant, & cum ipsis uniantur in profundo suo; quia si feces secum non unirentur in profundo suo, tunc idem contingeret, ac si fecem non haberent: quia ascenderet tota illorum substantia, sine separatione aliqua. Experientia enim scit verum hoc esse, qui hoc vidit & novit: Quoniam cum sublimasset absque fecibus, vel cum fecibus, cum quibus spiritus sublimandi non uniebantur in profundo, in vanum laboravit, & nullo modo depuratum opus invenit post ascensionem illorum. Si vero cum calce alicujus corporis sublimavit, perfecte mundare potuit

potuit cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut adminitreretur de calcibus metallorum. Est enim cum illis facilis operationis sublimatio; cum rebus autem aliis, vel sine fecibus, difficillima. Non est ergo aliquid quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem omnino impossibilem fore sine calcibus corporum: sed dicimus eam difficillimam, & longissimi laboris, usque in desperationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublinatur absque fecibus, vel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ: quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcibus minimæ est quantitatis: sed facillimi laboris, & brevissimi. Illud vero quod plus nos excusat à susceptione fecum corporum, est omne genus salis præparati, & his similia in natura: Et est cum eis sublimatio multæ quantitatis, & facilis ab eis & fecibus sublimandorum separatio per salium solutionem, quod in nullis aliis rebus contingit. Proportio autem secum est, ut quantitas fecu quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim rudis artifex errare non poterit, mediocrem vero & exercitatum artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum de fecibus expedit, & sufficiens esse contingit: Et in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto,

perto, minima illarum pars respectu sublimandorum sufficit. Quanto enim feces administratae sunt minori quantitate, tanto & majoris exuberantiae sublimationem esse contingit: Dummodo tamen secundum proportionem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parva enim quantitate, parvus ad perfectionem sublimationis ignis administretur, in magna magnus; in majori vero maximus. Sed quoniam non est ignis res inensurabilis, ideoque contingit in illo errare saepissime: tum quia exercitatus artifex non est, tum etiam ex diversitate proportionis fecum, tum ex diversitate fornacis & lignorum applicatione, & similiter vasorum, & coaptatione illorum in furno. De quibus omnibus expedit artificem esse cautum, attentum, & sollicitum. Communem tamen tibi trademus regulam. Quoniam in primis expedit cum parvitate ignis, solum aequitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quod ascendit per illum ignem debilem, non subito sed paulatim augeatur ignis regimen, ut sic per debilissimum ignem subtilissima pars removeatur & seorsum ponatur vel projiciatur: quae est causa adustionis. Cum autem jam modicum vel nihil magnum per illum ascenderit. (Quod experiri poterit cum inmissione licinii vel calami cum bombyce

vel lana, & eum involutum per foramen in summitate aludel immisum) vigoretur ignis sub eo. Et qualiter vigor debeat esse ignis, tibi experientia licinii ostendet. Si enim parum de sublimando adhæserit licinio, aut si purum & mundum fuerit, scio quod adhuc parvus est ignis, augeatur igitur: Si verò multum & immundum licinio adhæserit, tunc superfluum & excessivum est, subtrahatur igitur. Si verò multum & mundum, proportio jam inventa est; immundum vel mundum per extractionem licinii, quod in foramen aludel positum est, cognoscitur. Secundum enim quam quantitatem mundiciam vel immundiciam ex sublimando respexerit artifex adhæsisse licinio, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inveniet sine fallacia. Melior verò modus administrationis secum est, ut sumantur ferri squamæ, vel æris combusti. Hæc enim propter privationem multæ humiditatis, de facili ipsum sulphur aut arsenicum sublimandum sibi imbibunt, & secum magis uniuntur. Hujus autem veritatem scit exercitatus solus.

D

De

De erroribus circa quantitatem secum, & dispositionem fornacis. Item de materia & qualitate vasorum, in prædictis sublimandis.

CAP. XLIV.

EXpedit ergo certificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare de facili in horum duorum spirituum sublimatione. Dicimus igitur, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentaverit ignem proportionalem, nihil sibi ex sublimando ascendet. Quomodo autem ignis proportionem inveniat, jam tibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem: vel non ex metallorum calce posuerit, tunc si ignis proportionem non invenerit, ascendet sublimandum cum tota substantia absque mundatione. Et hujus tradidi cap. præced. similiter inventionem sufficientem. Ex fornace vero similiter sæpe contingit errare. Nam magna fornax fortem & magnum dat ignem, parvum vero parva: si ligna & foramina auricularum ejus proportionentur. Si igitur posuerit multam rei ad sublimandum quantitatem in parvam fornacem, ignem elevationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magnam fornacem posueris, subli-

sublimationem exterminabis in fumum, propter ignis excessum. Similiter vero spissa fornax conculcatum & fortem dat ignem: tenuis vero rarum & debilem: in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciosis auriculis furnus & clarum & magnum dat ignem, cum strictis vero debilem. Item si magna fuerit vasis in coaptatione ad furnum distantia à spondilibus ejus, magnum dabit ignem: si vero minor, minore. In quibus omnibus contingit errare sæpissime. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quærit: spissus scilicet cum liberis auriculis, cum distantia vasis aludel multa à spondilibus furni, si magnum quærit ignem. Si vero mediocrem, mediocrem in his omnibus inveniat proportionem: si vero debilem, proportionem in his eandem inveniat. Et has proportionem omnes docebimus te invenire cum præparatione vera, & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem elevare, tunc vas aludel tantæ capacitatis invenias quod illam suscipiat super fundam, ad elevationem unius palmæ: Ad illud coaptas furnum, ut suscipiat aludel in medio sui, cum distantia parietum suorum per duos digitos vel plus. Et furno

D 2 facto,

facto, facias illi auriculas æque distantes sibi invicem proportionem una, ut debita quantitas ignis ad omnes partes furni æqualiter circumfundatur. Dehinc vero stipite ferreo in medio fornacis ex transverso in spondilibus ejus firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti: Super eo firmetur vas aludel, & jungatur ad furnum. Et fiat ignis in ipso. Tunc enim si bene & libere se expedierit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum se diffuderit in circuitu aludel, tum bene proportionatus est. Si vero non, tunc dilata ejus auriculas, secundum quod tibi videbitur, & accendatur iterum ignis in eo: Et si emendatur, bene quidem: Si vero non, tunc necessario relinquatur, quod distantia aludel à parietibus nimis parva est. Radantur ergo parietes furni, & ampliatur distantia, & postea iterum tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura parietum, quousque libere se absolvat à fumo, & flamma in circuitu aludel sit lucida, & libere per auriculas exeat. Ista enim est sufficiens experientia ad omnem sublimandorum quantitatem quo ad proportionem inventionis magnitudinis furni, & dilatationis auricularum ejus, cum distantia aludel à parietibus ejus: Intentio vero spissitudinis furni est, quod

quod si quæſieris inagnum ignem, major ſpiſſitudo illius ſit, ad meſuram extenſionis palnæ cum pollice ſuo: ſi vero medio-rem ad meſuram quatuor digitorum vel minus: Si vero minorem, ad ſpiſſitudinem duorum digitorum formetur. Similiter vero in lignis ſervetur proportio: quoniam ligna ſolida fortem dant ignem, ſpongioſa vero debilem, item ſicca magnum & cito terminabilem, viridia vero parvum & diu durabilem. Ex conſideratione ergo diſtantiæ aludel, & magnitudinis & parvitatatis auricularum, & ſpiſſitudinis & tenuitatis furni & lignorum diverſitatis præmiſſa, accidit omnium ignium diverſitates perquiri, cum experientia ſua vera jam à nobis variata. Ex conſuſione vero majore vel minore auricularum vel fenestræ furni, per quam ligna intronittuntur, & adminiſtratione lignorum diverſitatis, & additione & ſubtractione illorum, accidit inveniri determinatum ſpaciũ temporis durationis ignis: ſcilicet ut ſcientia vera & determinata ſciatur, quantum unusquisque ignis in ſuo gradu perdurare poterit in æqualitate. Et hæc inveſtigatio eſt maxime tibi utilis & neceſſaria: quoniam per eam excuſaberis à multitudine laboris immenſi. Exercitare igitur in ea & in omnibus à nobis nunc noviffime determinatis: quoniam qui ſe exercuerit inveniet: qui vero non,

non. Intentio verò vasis aludel est, ut fingatur vas de vitro spissum: De alia enim materia non valet, nisi forte similis sit substantiæ cum vitro. Solum enim vitrum, cum poris careat, sufficiens est spiritus tenere ne fugiant, & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla: quia per poros eorum successivè diminuuntur & evanescent spiritus. Nec etiam metalla in hoc valent; quoniam spiritus propter affinitatem, cum illis uniuntur, quare per illa transeuntes successivè evanescerent: quod per ea quæ à nobis determinata sunt, aperte probari potest. Necessariò & experientia repertum est hoc nos verum dixisse. Ergo per aliquod aliud non excusamur à susceptione vitri in compositione aludel. Fiat ergo concha vitrea rotunda, cujus fundus sit parvæ concavitatis: & in medio spondilium ejus formetur zona vitrea circumdans eam; & super illam zonam fundetur paries rotundus æque distans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ: ita ut in distantia hac cadat paries coopertorii largè sine pressura. Altitudo verò hujus parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut parùm plus, aut parùm minus. Formentur verò duo coopertoria ad mensuram hujus concavitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqua-

æqualis, & sit unius spannæ, & figura eorum figura una, scilicet pyramidalis: in quorum capitibus duo æqualia sint foramina; unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere major gallinæ penna: ut hîc & paulo post clarius cernere licebit. Est ergo tota vasis intentio, ut possit moveri secundum artificis voluntatem cooperitorium illius: & quod junctura sit ingeniosa, per quam, cum opus fuerit, sine lutatione aliqua, non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usque ad medium subintret cooperculum suum. Cum enim fumorum sit ascendere, & non descendere; per hoc invenimus inventionem illa, spiritus non habere ad consumptionem exitum: & hunc modum invenimus præcellere omnes alios quos inventionem nostram quæsimus. Et hoc experiendo videbunt nos verum de hoc æstinasse. Intentio verò una in omni sublimatione est, ut sapissimè evacuetur aludel seu cooperculum, ne præ nimia sublimatorum multiplicatione in concha, cadant & ad illius fundum præcipitentur; & retineat te multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & intentio alia, ut

semper seorsum separetur quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel videtur ascendisse in pulverem : & quod fufum & densum in frustis & apud fundum aludel pervium & clarum cum adhærentia ad vasis spondilia conscendisse inventum fuerit : quoniam hoc minus habet de adustione , quam quod prope foramen reperitur scandisse. Hoc autem in superioribus aperta probatur ratione & experimento. Probatio vero bonitatis & perfectionis sublimationis est, ut inveniatur clara & lucida , & non aduratur , nec inflammetur. Hæc est ergo perfecta intentio sublimationis horum duorum spirituum sulphuris videlicet & arsenici. Et si non inventa est sic, reiteretur opus super illa , cum consideratione omnium suarum intentionum , quousque sic inveniatur.

De sublimatione Mercurii.

CAP. XLV.

Nunc vero totam intentionem argenti vivi sublimationis restat narrare. Est igitur completa summa illius , depuratio terreitatis , & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore ejus adustionis remotiois, quoniã eam non habet. Dicimus igitur quod ingeniũ separationis superfluxu terræ ipsius est, ipsum commiscere cum fecibus seu rebus, cū quibus affinitatem non habet,

habet, & sublimationem ejus reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est Talek, & Calx corticum ovorum, & marmoris albi combusti, & vitrum minutissime tritum, & salis omne genus præparatum. Ab illis enim mundatur: Ab illis autem cum quibus convenit, nisi sint perfectiora corpora, non mundatur, sed corrumpitur potius & denigratur: quia sulphureitatem habent omnia talia combustibilem: quæ ascendens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et hoc per experientiam vides: quia si sublimaveris illud à Stanno vel à plumbo, ipsum post sublimationem invenies infectum nigredine. Ergo melior est ejus sublimatio per ea cum quibus non convenit in natura, cum melior esset sublimatio à rebus sibi convenientibus, si sulphureitatem non haberent, propter rationes prædictas: quia cum illis melius uniretur & magis perfecte mundaretur. Ideoque à Talek melior est sublimatio, quam à rebus omnibus: quoniam illa parum convenit, & sulphureitatem non habet. Modus vero remotionis aqueitatis suæ superflue, est, ut quando commisceatur calcibus à quibus sublimari debet; teratur, & commisceatur cum illis cum imbibitione aceti vel alterius rei consimilis, quousque de illo nihil appareat: & postea super ignem lentissimum aqueitas imbibitionis

tionis removeatur ; qua recedente , & secum argenti vivi aqueitas recedit. Sit tamen ignis tam lentus , ut per eum argenti vivi tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contriutione & leni affatione aqueitas illius major deletur : cujus residuum per sublimationis reiterationem removetur. Et cum videris illud albissimum, præexcellens nivem albedine sua, & quasi mortuum aludelis spondilibus adherere , tunc super ipsum reitera sublimationem suam sine fecibus : quoniam adhæret pars illius fixa cum fecibus , & nunquam per ingeniorum genus aliquod ab illis separari possit. Aut postea aliquam partem illius figas: Rationem & modum fixationis ejus in sequentibus narratam tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam: ut illa similiter figatur : & serva , quod tentabis super ignem , si fusionem bonam dederit , tunc sufficientem sublimationem partis non fixæ revelasti. Si vero non , tunc adde illi de argento vivo sublimatq non fixo partem aliquam : & reitera sublimationem, donec fiat fusibile. Et si lucidum albissimum habuerit colorem & pervium , tunc perfecte sublimasti & mundasti : Si non, non. Igitur ne sis in mundatione illius, quæ per sublimationem fit, negligens: quoniam

niam qualis erit mundatio ; talis & perfectio per illud sequitur in projectione illius super unumquodque imperfectorum corporum : & super ipsum vivum non præparatum. Unde & quosdam per illud contingit ferrum ; quosdam vero contingit plumbum, & quosdam per illud venerem, & quosdam stannum formare : Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoque illius solius, quandoque ipsius sulphuris sibi admixti, vel ejus comparis. Si igitur directe sublimando mundaveris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & vera, cui non est par.

De sublimatione Marchasitæ.

CAP. XLVI.

Sufficienter jam sublimationis summam argenti vivi tradidimus. Nunc ad ipsius Marchasitæ sublimationem transeamus. Dicimus ergo quod marchasitæ duplex sit sublimatio. Prima enim sine ignitione (aludel) perficitur. Alia vero cum ignitione, & hoc ideo quia habet in se duplicem substantiam : unam scilicet sulphur purum non fixum in natura sua : aliam vero argentum vivum fixum & mediocriter præparatum. Prima utilis est, sicut sulphur : secunda vero utilis, ut argentum vivum mortificatum, & mediocriter præparatum.

D 6

Assu-

Assumamus igitur hanc ultimam ex eo substantiam; quoniam per illam excusamur à susceptione argenti vivi, & à labore mortificationis ejus. Est igitur totus modus sublimationis illius, ut teratur, & in aludel ponatur, & sublimetur sine ignitione totum sulphur ejus, semper removendo quod ex ea sublimatum est sæpissime, propter causam dictam: & sic augendo successive ignis vigorem usque ad ignitionem aludel, & ejus marchasitæ. Et prima sublimatio marchasitæ debet fieri in vase sublimationis, quousque sulphur recesserit; & postea in isto successive & ordinate procedere, quousque totum quod in ea de sulphure constat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experienciis. Nam cum totum illius sulphur fuerit elevatum, videbis colorem ejus, quod postea sublimatur in albissimum mixto coelestino colore clarissimo mutari. Aliter etiam experiri poteris: quoniam quod est de sulphuris natura comburetur, & flammam emittet ut sulphur: quod vero secundo sublimatur, cum totum sulphur elevatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas: sed vivi argenti mortificati in sublimationis reiteratione. Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum: qui est ut fiat vas terreum solidissimum & bene coctum ad longitudinem mediæ stature

turæ virilis, ad latitudinem vero per quam manus subintrare possit : Et fiat fundus ejus, qui separari & conjungi possit, ad similitudinem unius planæ paropsidis profundæ multum : Et mensuretur ab orificio illius vasis usque prope fundum, ad mensuram longitudinis unius manus cum digitis suis : Et de illo loco usque ad caput ejus vitrificetur interius vas vitrificatione firma & spissa multum : Et super caput illius ponatur alembicus cum laxo naso. In tali enim vase sublimatur illud. Conjungatur igitur fundus vasi suo per lutum firmæ tenacitatis : & super ipsum fundum spargatur marchasita : & super caput vasis alembicus laxi nasi : & ponatur in furnum, de cujus proprietate sit, fortem ignitionem dare, fusionis scilicet argenti, vel veneris, si artifex indiguerit : Quæ posuimus in summa nostri operis, ubi diversitates omnium instrumentorum narravimus tibi sufficienter. Et caput furni circumda, cum rota habente foramen in medio sui, ad magnitudinem vasis, per quod illud vas intrare possit. Et luta juncturas in circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediatur te, & sublimationis adhærentiam, relictis tantum quatuor fenestris parvis in rota, quæ cum necesse fuerit, claudi & aperiiri possint, per quas similiter quandoque mittantur carbones in furnum : & in lateribus fornacis

cis similiter aliæ quatuor sub illis intermedia, per quas & similiter carbones mittantur: & sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris relictis, quæ nunquam claudantur, ut per illa furnus a fumositatibus se liberè possit expedire. Et sint foramina illa in junctura furni cum rota sua. Furnus verò magnæ ignitionis est: cujus spondilia sint ad altitudinem cubitorum duorum. In medio sit rota ferrea, minutissimis & creberrimis perforata foraminibus cum luto forciter annexa. Capita foraminum superiùs sint strictiora, & inferioriùs successivè latiora per modum pyramidis rotundæ; ut cinis vel carbones & aliæ superfluitates possint liberiùs ex illis cadere: & relinquuntur ipsa continuè ad susceptionem aëris liberiùs aperta. Nam aëris libera & multæ quantitatæ susceptio per inferiora foramina, est causa una magnæ ignitionis per furnum. Exerciteris ergo in eo, & ipsum invenies. Causa verò longitudinis vasis est, ut extra ignem multa quantitas ejus extendatur & infrigidetur: ut fumi elevati per sublimationem locum refrigerii inveniant, & adhæreant, & non inveniant viam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem novit ille, qui cum sublimasset in brevibus aludelibus nihil de sublimato invenit: quoniam propter brevitate[m] vasis, æqualis fuit per totum ipsam calor ignis.

Ideo.

Ideoque in fumi substantiam conversum sublimandum stetit, & non lateri adhæsit: sed successivè per poros vasis evanuit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad majorem sui partem in locum sui refrigerii extendatur. Causa verò vitrificationis vasis est, ne fumi ascendentes porosum inveniant aludel parietem, & per illum penetrantes recedant. Vitrificatur ergo locus adhærentiæ illorum, ne inveniant viam fugæ. Fundus verò aludel & circa non vitrificatur: quoniam ipsius fundus in magna ignitione consistit, quæ vitrificationem ipsius fundere: qua fusa totum sublimandum fundere: & vitrum fieret. Est enim vitri proprietas, omnia vincere & ad suam naturam convertere. His igitur omnibus consideratis cum causis suis, fiat ignis sub aludel quousque certificatus fueris experientiâ veridica totum sublimandum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei benè cocti, habentis foramen parvum in capite suo, usque ad medium ejus veniens, ad quantitatem digiti minoris, prope ipsam rem à qua fit sublimatio: Et sic teneatur ad modicum tempus, & tunc extrahatur. Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, certum est quod nondum est totum sublimatum: si verò non, sublimatum totum est. Et hac eadem exercitatione in sublimandis certificari poteris omnibus.

Descri-

Descriptio verò vasis aludel sublimationis marchasitæ ultimæ, & cum fornacæ, & baculo suæ experientiæ, hæc est.

De sublimatione Magnesiæ & Tutia, nec non corporum imperfectorum.

CAP. XLVII.

Sublimationis magnesiæ & tutiæ est eadem intentio, cum sublimatione marchasitæ quam narravimus. Non enim possunt hæc omnia sine ignitione magna sublimari. Ideoque omnia unam intentionem sublimationis habent cum causis eisdem, & experienciis eisdem: & habent unum ordinem generalem: quoniam sine fecibus sublimari debent, quæcunque sublimari cum ignitione contigerit: quoniam in seipsis feces habent sufficientes, imo superfluas, & hujus signum est difficilis illorum sublimatio cum magna ignitione. Sublimantur autem omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diversitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus, quàm in magnesiæ, marchasitæ & tutiæ. Et non diversificantur similiter corpora in sublimationibus suis: nisi quod quædam indigent admixtione rei, sublevantis ea, quædam vero non: & hoc, ut facilior fiat eorum elevatio. Est autem una tantum specialis

cialis in corporum consideratione sublimatio, experientia reperta bona: videlicet ut in fundo aludel non sit multa corporis sublimandi quantitas: quoniam multitudo sublimationem impedit, & planities fit in fundo aludel sublimationis, & non concavitas: ut possit æqualiter & tenuiter super fundum sparsum corpus, æqualiter & multum in omnibus suis partibus elevari. Corpora verò indigentia admixtione rei elevantis, sunt scilicet Venus & Mars propter suæ fusionis tarditatem. Indiget autem Venus tutiâ: Mars verò arsenico: & cum his eleventur de facili: eò quod cum eis maximè conveniunt. Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio, ut in tutiâ & similibus: & disponatur eorum sublimatio hoc eodem ordine, ut diximus in marchasita, cum causis suis & experienciis prædictis.

*De Descensione & modo purificandi
per pastillos.*

CAP. XLVIII.

Narratis itaque sublimationis intentionibus cum omnibus causis suis & experienciis: restat nunc descensionis modum monstrare, cum causis suis & experienciis, similiter & suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inventionis causa illius

illius triplex. Prima scilicet, ut cum materia aliqua inclusa est in illo vase, quod vocatur descensorium Chimiæ, post fusionem ejus descendat per foramen illius: & per ejus descensionem simus certi fusionem rectam suscepisse. Alia verò causa, ut corpora debilia à combustione præserventur per illam descensionem, post reductionem à calcibus eorum. Nam cum à calcibus corpora debilia attentamus reducere, non omnem illorum partem tempore uno reducere possumus, sed solum aliquam partem. Si igitur pars illa quæ primò in corpus reducta est, reductionem totius expectaret, per ignem evanesceret major illius quantitas. Necessè igitur fuit ingeniari, ut statim cum reducta est pars, ab igne removeatur. Hoc autem per descensorium fieri contingit. Tertia causa inventionis hujus descensionis fuit corporum depuratio ab omni extranea. Descendit enim corpus fufum mundum, & omnem rem extraneam in concavitate illius dimittit. His itaque tribus causis perquisitis, narremus modum descensionis cum instrumento suo prius notificato. Dicimus igitur quod forma ejus est, quod fundus illius sit acutus: & parietes illius sine scrupulo æqualiter sint terminantes in fundi acuitatem, in forma pyramidis rotundæ: ita ut possit unum quodque fusibilem liberè sine adhærentia,

ad

ad fundi illius foramen descendere; & coopertiorum ejus, si necesse fuerit, sit ad similitudinem planæ paropsidis, & benè conjungatur illi, & sint de bona & firma terra, & non de facili per ignis pressuram fusibilis. Mittatur igitur res, cujus intentio sit descendere, super baculos rotundos ex terra factos & benè coctos: ita ut magis fundo superiori approximent, & cooperiatur cum suo coopertorio, & junctura firmetur, & super illud ignis de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousque tota res descendat in vas sibi suppositum. Potest tamen, si res fuerit difficilis fusionis, poni super tabulam planam, vel parvæ concavitate, à qua possit de facili descendere cum inclinatione capitis descensorii, si fusa fuerit; quia scilicet stabit firmius, & diutius ignem suscipiet, & meliorem fusionem dabit, & sapissimè probari potest inclinatione capitis descensorii, utrum materia fusa est. Purificantur autem per hoc corpora. Sed per pastillum meliùs purificantur à terreatate sua per suam reductionem à calcibus suis: cujus modus purificationis est idem cum modo purificationis descensorii. Et ideo per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporum ut descensorium & meliùs: & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniam accepimus corpus, de cujus intentione est

est mundari, & illud in grana minutissima vel limaturam vel in calcem, quod perfectius est, redigimus, & ei commiscemus calcem aliquam, de cuius intentione non fit fundi. Deinde totum illud ponatur in descensorium & fundatur igne fortissimo, quousque totum corpus reducatur vel major pars. Invenimus enim, per illud corpora mundari à multa terreatate, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione utili, ut medicina suscepta perfectionis, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Est enim administratio præcedens eam. Omnem autem aliam administrationem sufficienter in sequentibus tibi narra- bimus. Nunc verò descensorii ponamus descriptionem.

De distillatione, & causis ejus ac de tribus ejusdem generibus, per alembicum, per descensum, & per filtrum.

CAP. XLIX.

Conveniens est igitur ut sequentes propositum nostrum, sermone de distillatione tradamus, cum causis suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorum in suo vase elevatio. Diversificatur autem distillatio, secundum diversitatem rerum distillandarum. Nam quædam fit per ignem, quædam

dam verò sine igne. Quæ verò per ignem
 fit, duorum generum invenitur; Quædam
 est per elevationem in alembicum; quæ-
 dam per descensum chinix, qua mediante
 oleum ex vegetabilibus extrahitur. Et cau-
 sa generalis inventionis cujuslibet distilla-
 tionis, est purificatio liquorum à fece suæ
 turbulentix, & conservatio illius à putre-
 factione seu corruptione. Videmus enim
 rem distillatam quocunque distillationis
 genere puriorem effici, & melius à putre-
 factione custodiri. Causa verò specialis in-
 ventionis illius, quæ per ascensum fit in
 alembicum, est inquisitio aquæ puræ è fe-
 culentia, cujus experientia est nota: quia
 videmus aquam bis vel ter per alembicum
 distillatam, nullam fecem terream habere
 admixtam. Causa inventionis aquæ puræ
 fuit imbibitio spirituum, & pulverum me-
 dicinarum: ut si quando indigemus imbi-
 bitione, aquam puram habeamus; quæ fe-
 cem post resolutionem ipsius non dimittat:
 per quas feces medicinæ nostræ & spiritus
 mundati possint infici vel corrumpi. Causa
 verò inventionis ejus, quæ per descensum
 fit, fuit olei puri in natura sua extractio:
 quia per ascensum oleum in natura sua
 combustibili haberi non poterat, & hujus-
 modi inquisitio fuit, scilicet, ut color ejus,
 qui cum substantia sua commixtus est, ha-
 beatur. hic enim color juvare potest in casu.

Distil-

Distillationis verò quæ per filtrum, sine ignitione perficitur, causa inventionis fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos cum causis suis, & experienciis manifestis. Ejus itaque distillatio quæ per ascensum in alembicum fit, est duplex modus. Alia enim scilicet ollâ cineribus plena perficitur: Alia autem in vase suo æreo aquâ pleno cum gramini-bus vel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel distillatorius alembicus rumpatur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea verò quæ cum cineribus, majore, & fortiori, & acutiori perficitur igne: Quæ autem cum aqua, mansueto & lento. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terreas partes magis elevari contingit. Cum ea verò quæ cum aqua fit, subtiliores & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes, magis. Subtilior ergo fit separatio per eam quæ aquâ perficitur, quàm per eam quæ cineribus elicitur. Experienciâ hoc novit verum esse, qui cum distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratum suscepit in receptaculo. Volens verò partes ejus separare, ad id necessitate pervenit, ut per aquam illud distillaret. Et tunc per ejus reiterationem separavit oleum in partes suas elementales, & albissimam

& se.

& serenissimam aquam ex rubicundissimo extrahit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, & ejus quæ ex vegetabili processit inesse, & omnis rei consimilis ad omnium determinatam elementorum separationem pervenire necesse est. Per eam verò quæ per descensum fit, ad cujuslibet rei oleum perveniri determinatè potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam verò quæ per filtrum fit, ad cujuslibet liquoris serenitatem perveniri contingit. Hæc autem omnia, etiam parum vel minimum scientibus & expertis sunt manifesta, & nota. Qui verò hoc ignorat, nihil ex hoc novit magisterio. Exercitetur igitur in ea, & de facili ea investigabit.

Dispositio igitur ejus quæ per cineres fit, est: ut sumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno simili sublimationis furno præfato, cum eadem distantia à furni spondilibus: per eandem investigationem, & similibus auriculis, super cujus fundum ponantur cineres cribellati, ad unius digiti spissitudinem: & super ipsos cineres ponatur vas distillationis: & cooperiatur in circuitu ejus cum eisdem cineribus, usque prope collum alembici. Postea verò infundatur in illud res, de cujus intentione fit sic distillari. Ultimò verò cooperiatur illud cum

cum alembico : cujus collum suscipiat collum cucurbitæ inferioris intra se, usque ad curvaturam canalis ipsius alembici, ne viam fugæ inveniât spiritus ascendentes: & postea lutetur alembicus cum cucurbita sua, & firmetur eorum junctura. Et substituat receptaculum ejus collum similiter recipiat nasum vel cornu alembici usque ad medium ipsius : & circumvolvatur junctura panno lineo intincto claro ovorum, & permittatur siccare ; ne aliquid de destillato respiret , quibus aptatis subjiciatur ignis quousque distillet. Alembicus vero & ejus cucurbita de vitro sint. Ignis vero illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis , quousque videatur totum distillandum , cum magna ignis expressione secundum indigentiam ejus distillatum esse.

Secundæ vero intentionis dispositio, quæ per aquam fit , est similis huic in vase & alembico. Differt autem ab ea in hoc, quod sumitur in hac olla ferrea vel ahenea, & coaptatur ad furnum , ut supra est dictum : postea super fundum ipsius ponitur stratum de graminibus vel lana, vel re consimili ad spissitudinem trium digitorum. Deinde super illud stratum ponatur distillatorium aptatum cum alembico, ut supra diximus. Et eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita

bita usque prope collum alembici, ne cucurbita frangatur. Et super ipsa stramina virgæ subtiles superspargantur, & super virgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam & alembicum, & ipsa stramina deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent jactata per ipsam aquam, & sit levatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea verò inter stramina fundatur aqua, usque ad ollæ plenitudinem: & supponatur ignis, quousque distilletur totum.

Dispositio verò ejus quæ per descensum fit, est, ut fiat descensorium vitreum, cum coopertorio ejus: & lutetur utrumque, & intronmittatur quod fit distillandum: & fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio ejus per foramen suum in vas sibi suppositum.

Dispositio verò ejus quæ per filtrum fit, est, ut mittatur liquor distillandus in concham vitream vel lapideam; & filtri benè abluti & madidi ponatur pars latior in dictum liquorem usque ad fundum conchæ. Pendeat verò exilior pars ejus ab orificio conchæ extra: & sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, quæ madidum fuit; qua cessante, succedit illi liquor distil-

E landus;

landus ; qui si non serenus fuerit, toties ad concham refundatur, quousque serenissimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent : ideoque eorum probationem causa brevitas omittimus.

De Calcinatione, tam corporum, quam spirituum, cum causis & modis suis.

C A P. L.

Post igitur distillationis narrationem sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio rei per ignem pulverisatio, cum privatione humiditatis partes consolidantis. Causa inventionis ejus est, ut sulphureitas corrumpens & defedans, per ignem deleatur. Diversificatur verò secundum diversitatem rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus, & res aliæ extraneæ à natura illorum ; diversa verò intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorum generum, dura videlicet, ut Venus & Mars: mollia verò, ut Jupiter & Saturnus: quæ omnia calcinantur, necesse fuit illa diversa intentione calcinari, generali & speciali : Generali attamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defedans removeatur & deleatur

leatur per ignem. Sic enim comburitur omnis, ex quacunque re, sulphureitas adustiva: quæ sine calcinatione deleri non potest: quoniam ipsum corpus solidum est; & propter soliditatem, & latitacionem sulphureitatis, in continuitate substantiæ argenti vivi, defenditur per illud à combustione. Ideoque necesse fuit continuitatem corporum & argenti vivi in ipsis separare, ut ignis liberiùs ad quamcunque minimam ejus partem perveniens, sulphureitatem ex eo comburere possit & non defendat ipsum continuitas argenti vivi commixti. Et est generalis causa inventionis calcinationis corporum, à terreatate depuratio. Invenimus enim quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, & magis figuntur, ut dicemus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est: ut cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire: ad quod pervenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, de qua in sequenti traditione determinare nobis expedit. Invenimus enim per id ingenium manifestè ipsa indurari. Sed manifestiùs & citius Jupiter induratur. Causa verò inventionis calcinationis spirituum est, ut ipsi meliùs figantur & faciliùs solvantur in aquam: Quoniam omne calcinati genus fixius est quam

non calcinati, & facilioris solutionis: quia partes calcinati magis subtiliatæ per ignem, facilius cum aquis cominiscuntur & in aquam convertuntur. Et hoc si expertus fueris, sic inuenies se habere. Calcinationis uero aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis spirituum & corporum; de quibus latius à nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diversus, propter diversitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora aliter quàm spiritus vel alia res extraneæ: & corpora à se invicem diversa similiter diversimodè calcinantur. Corpora enim mollia unum modum habent generalem ad calcinationis intentionem: scilicet, quod & ambo per solum possunt calcinari ignem; & per salis acuitatem, præparati vel non præparati ambo similiter. Primus igitur modus sic perficitur: ut sumatur vas terreum benè coctum ad similitudinem paropsidis formatum, cuius structura sit firma & coaptetur ad furnum calcinationis, ita quod sub illo possint carbones projici & sufflari. Projiciatur uero in fundum vasis illius plumbum & stannum, quod super tripodem ferreum, vel tres lapideas columnas sedeat firmiter; & ad furni sui parietes similiter firmetur quatuor vel tribus lapidibus, coarctantibus illud

illud ad eos, ne vas moveri possit. Furni verò figura eadem sit cum furni forma magnæ ignitionis, de quo narratum est jam, & narrabitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem sufficiens & potens. Et cum ipsum corpus fustum fuerit & cutem nigram super se creaverit ignis virtutes subtrahatur ab eo cum pala ferrea vel lapidea, quæ se non permittit comburi ad infectionem calcis. Hæc autem exscoriatio tam diu continetur, quousque ipsum corpus in pulverem vertatur. Quod si Saturnus fuerit, ad majorem ponatur ignem, quousque in citrinissimum mutetur colore calx ejus. Si verò Jupiter, similiter exponatur igni & ibi teneatur: & dimittatur quousque in albedinem mutetur completam calx ejus. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem, quoniam Saturnus de facili à calce sua redit ad corpus, Jupiter verò difficilime. Ideoque ne contingat illum errare in expositione calcis Saturni, post primam ejus pulverisationem, ad majorem ignem, ne prius redeat, quam perficiatur illius calx, in corpus: quoniam temperantiâ ignis indiget, & successiva augmentatione illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firmetur, scilicet ne de facili redeat in corpus: ut possit illi major ignis admini-

strari, ad suæ calcis perfectionem. Neque contingat similiter errare propter difficilem Jovis reductionem: ut si quando posuerit in reductionem calcem ejus, eveniat ei quod non reducat: sed inveniat eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam, & æstimet reductionem ejus impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in Jovis reductione magnum non adhibuerit ignem, non reducet: Si verò magnum, non necessario illum reducere contingit: sed possibile est illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo, quoniam Jupiter in profundo suæ naturæ argenti vivi fugitivam inclusam habet substantiam, quæ si longam in igne forti contraxerit moram, fugiet, & corpus privatum humiditate relinquet: Quod tunc potius aptum ad vitrificationem, quàm ad corporis metallici fusionem converti reperietur. Omnè enim propria privatum humiditate, nullam nisi vitrificatorem dat fusionem. Ideoque necessario relinquitur, quod cum ignis impetu maximè veloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducitur. Exercitetur ergo ad illud & sciet. Modus verò calcinationis horum duorum corporum, quæ à salis acuitate perficitur, est: ut quando fuscum corpus fuerit, projiciatur super faciem illorum quantitas salis præparati vel non, & permisceantur agitatione multa

per baculum ferreum, super ignem: quousque per salis mixtionem totum in cinerem vertatur. Et postea per eundem modum perfectionis perficiatur illorum calx cum suis considerationibus. Sed in hoc est etiam differentia in horum duorum corporum calcinatione. Quoniam Saturnus ex primis calcinationis laboribus ad pulverem convertitur facilius quam Jupiter: non tamen perficitur illius calx facilius quam Jovis. Dependet autem hujus causa ex eo, quod Saturnus humiditatem magis habet fixam, & majorem terreitatis quantitatem, quam Jupiter. Veneris verò & Martis est idem calcinationis modus: diversus tamen à primis duobus: & illud propter liquefactionis eorum difficultatem. Et est ut laminæ ipsorum ponantur ad fortem ignitionem, de cujus intentione non fit fundere. Propter enim multam eorum terreitatis in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adustivæ & fugientis mensuram, de facili hoc modo adducuntur in calcem. Et ratio est: quoniam ex multa terreitate argenti vivi substantiæ intermixta, turbatur argenti vivi debita continuatio in illis. Et ideo porositas in eis causatur: per quam & sulphureitas transiens evolare potest: & ignis ex causa illa libere ad eam accedens, comburere & eam elevare potest. Per hoc igitur relinquitur partes

rariores fieri, & ad cinerem per discontinuationis raritatem converti. Manifesta igitur experientia hæc est: Quoniam exposita ad fortem ignitionem lamina Veneris, flaminam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua creabit pulverifabilem. Etiam hoc ideo quia ex propinquo-ribus partibus faciliorem sulphuris necesse est combustionem fieri. Modus verò furni calcinationis hujus est idem, cum modo furni distillationis: nisi quod foramen solummodo unum magnum debet super caput suum habere: Unde à fumositatibus se liberè absolvat. Et situatio calcinandorum in medio furni sit: ut in circuitu liberè ignem recipiant. Vas verò ejus sit terreum, & de firmissima terra benè coctum: ut non de facili per ignem liquefcat, & formatum in modum paropsidis benè spissæ.

Modus autem calcinationis spirituum est, ut eis ad fixationem approximantibus, administretur ignis, successivè & paulatim illum augendo, ne fugiant, quousque maximum eos tolerare ignem contingat. Et vas eorum sit rotundum vitreum, benè spissum ne fundatur, undique clausum: & furnus idem cum novissimè dicto. Cum simili autem furno, & consimili vase omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen per illos à majori sollicitudine quàm quæ adhibetur in custodia fugæ; quoniam alia res

res non fugit, nisi spiritus, & quæ spirituum naturæ approximât. Descriptio verò omnium quæ narrata sunt novissimè est hæc.

De Solutione.

CAP. LI.

DE solutione sermo noster ampliatius innuit, solutionem rei siccæ in aquam esse redactionem. (Solutio est solidæ & siccæ rei in aquæ essentiam redactio.) Dicimus igitur quod omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilissimis, & maxime acutis, acribus & ponticis, secem nullam habentibus; Sicut est acetum distillatum, & uva agrestis, pruna acerba, & pira multæ acritudinis, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inventionis ejus, subtiliatio eorum, quæ nec fusionem competentem, nec ingressionem habent: de quibus magna utilitas amittebatur spirituum, & eorum quæ suæ naturæ sunt. Nam omne quod solvitur, necesse est salis, aut aluminis vel eorum consimilium naturam possidere. Est autem natura eorum, quod fusionem dant ante illorum vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus, & sibi invicem, convenient, habita

habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare & penetrando transmutare. Ad hoc verò sine magisterio non pervenitur: quod est scilicet, ut post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus: & totiens ab illo sublimetur, quousque secum maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à vitrificatione conservet. De natura enim spirituum est, non vitrificari, & à vitrificatione commixtum salvare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam servavit spiritus, magis à vitrificatione defendet. Magis autem servavit spiritus solummodo purificatus, quàm purificatus fixus, calcinatus atque solutus. Ideo necesse est simul permisceri. Resultat enim in his bona fusio, & ingressio, & fixio permanens. Ex operibus autem naturæ probare possumus: solifalium, & aluminum, & similia naturam possidentia, solubilia esse. Nos enim in operibus illius omnibus considerantes, non invenimus alia solvi præter illa. Igitur quæcunque solvuntur, necesse est per illorum naturam solvi. Sed quia videmus omnia verè calcinata, per reiterationem calcinationis & solutionis solvi, ideoque manifestè probatur per hoc, omnia calcinata ad solifalium vel aluminum naturam approximare. Ideo sese in proprietatibus necesse est

est concomitari. Modus verò solutionis duplex est, scilicet alius per finum calidum, & alius per ferventem aquam: quorum est una intentio, & unus effectus. Modus ergo per finum est, ut ponatur calcinatum in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati vel consimilis, duplum ejus: & obturetur optimè os vasis, ne aliquid respirare valeat: & sub fino tepido multæ quantitatis, ut sit benè calidus, triduo dimittatur: & postea per distillationem filtri, solutum removeatur: non solutum verò iteratò calcinetur, & post calcinationem iteratò similiter solvatur, cum duplo aceti novi distillati vel alterius rei & sic continuè donec per reiterationem operis super illud, totum solvatur, vel major pars ad exigentiam. Modus verò qui per ebullientem aquam fit, velocior est & melior. Et est, ut calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto, obturato foramine ne respiret: quæ in caldario pleno aquâ & stramine sepeliatur, ut in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem: & postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam ferveat. Post hoc verò solutum distilletur, & seorsum fervetur: non solutum verò iteratò calcinetur, & iteratò eodem ordine solvatur, donec per reiterationem totum solvatur. Descriptio ejus quod nunc dictū est, hæc est.

*De Coagulatione , & ejus causis , deque
diversis modis coagulandi Argentivivi,
& medicinarum solutarum.*

CAP. LII.

COagulatio est rei liquorosæ ad solidam substantiam, per aqueitatis absoluteionem, seu humiditatis privationem redactio. Est ergo duplex inventionis causa illius, Una argenti vivi induratio: Altera verò medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absoluteio. Diversificatur autem secundum coagulandorum diversitatem. Aliã enim argentum vivum coagulatione indiget; aliã verò medicinæ vel res solutæ. Est autem argenti vivi duplex coagulatio. Una quidem per privationem totius ab illo humiditatis innati: alia per inspissationem ipsius humiditatis, quousque induretur. Congelare tamen illud difficilimè atque laboriosè accidit cum magna perspicacitatis industria; & hoc propter fortem unionem & compositionem quam habet. Nos autem fili, tibi narrabimus in hoc capitulo omne ingenium coagulationis illius. Ingenium igitur coagulationis illius, cogitaverunt quidam fore per conservationem sive retentionem illius in ignis temperamento: qui cum illud putassent congelasse,

gelasse, post remotionem ejus ab igne inven-
 nerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur
 in stuporem & in admirationem adducti
 sunt, vehementer affirmantes, ad hoc
 perveniri non posse. Alii verò necessariò
 ex principiis naturalibus supponentes, hu-
 midum quodlibet per ignis calorem in sic-
 citatem converti, imaginati sunt cum per-
 severantia & continuatione illius in igne
 suo, ipsum coagulare: & per hanc conti-
 nationem ad hoc devenerunt, ut ex eis
 aliqui in album: aliqui verò in rubeum
 converterint lapidem, cujus non fuit fusio,
 nec ingressio aliqua. Et harum diversita-
 tum causam non potuerunt æstimare, ideo-
 que illud abjecerunt. Alii vero cum medi-
 cinis illud coagulare conati sunt, & acci-
 dit eis illusio: aut quia non coagulaverunt,
 aut quia ab eis insensibiliter extenuatum
 in fumo evolavit, aut quia coagulatio eo-
 rum non fuit in forma alicujus corporis.
 Et horum diversitatis causam ignorantes
 desperaverunt. Alii verò medicinas artifi-
 ciosas ingeniosasvè componentes, illud
 in projectione coagulaverunt. Sed eorum
 non fuit coagulatio utilis: quoniam in im-
 perfectum corpus illud converterunt: &
 causam hujus ex ipsorum insufficientia si-
 militer videre non potuerunt. Horum igitur
 nos narrare causas expedit: ut ad coa-
 gulationis magisterium illius artifex per-
 veniat.

veniat. Ut autem jam à nobis sufficienter narratum est, uniformis est substantiæ argentum vivum. Quare non est possibile in brevi spacio temporis per conservationem illius in igne, aqueitatem illius remove-re vel inspissare. Nimia igitur festinatio causa fuit primi erroris. Cum verò subtilis sit substantiæ, ab igne recedit. Ignis igitur excessus est causa erroris illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchasita de facili, propter convenientiam cum illis in natura sua: Ideoque per illa apparet coagulatum, non in forma corporis metallici, sed argenti vivi cum plumbo mixti: vel in forma Antimonii vel confimilis. Non enim hæc, cum fugitiva sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousque ad corporis naturam perveniat: sed fugiunt cum eo per ignis incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utique similiter argentum vivum humiditatem sibi multam unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam violentiam, & per conservationem ejus in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tolerantia, illius humiditatem tollunt relicta sibi parte, ad fusionem metallicam sufficiente; quæ remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum qui ipsum in lapidem album vel

vel rubeum coagulant non fusibilem. Habet namque argentum vivum partes sulphuris naturaliter sibi admixtas; quoddam tamen plus, quoddam verò minus: quod removere per artificium est possibile contingere. Cum igitur sit sulphuris proprietates, cum argento vivo rubeum vel citrinum colorem, secundum proportionem suæ quantitatis, creare; ut videmus in cinabrio, ejus ablatione proprietates argenti vivi erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem ejus in lapidem. Habet similiter terreitatem immundam, & sulphuream admixtam: quibus infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diversitate igitur medicinarum illius coagulationis, accidit diversa in coagulatione illius creari corpora. Nam si medicina vel argentum vivum habuerint in se sulphur non fixum, necesse est corpus molle ex eis creari. Si verò fixum, necesse est durum; & si album, album: si verò rubeum, rubeum: & si remissum ab albo vel rubeo, remissum similiter necesse est fieri: & si terreum vel lividum, infectum. Si verò non, non. Omne enim sulphur non fixum, lividum creat: fixum verò non, quantum in illo est. Pura verò illius substantia, purum creat corpus: non pura verò,

verò, e contra. Accidit etiam quoque in solo argento vivo absque sulphuris commixtione diversitas eadem: propter diversitatem mundationis & præparationis illius in medicinis. Ideoque contingit ex parte medicinæ diversitatis illusio: & quandoque in coagulatione illius plumbum; quandoque verò Jovem; quandoque autem Venerem; & quandoque Martem formari: quod propter impuritatem accidit. Quandoque verò Solem; quandoque Lunam: quod ex bonitate & puritate evenire necesse est.

Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione ad fundum cum violentia sui ignis, qui aqueitatem illius de facili removet. Hoc enim fit per vas, cujus figura fit multæ longitudinis: in quo ascendens inveniat refrigerii locum, & adhærentiæ, ut & quietis, in ejus spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugæ vel exitus viam, quousque iterata vice ad illius fundum præcipitur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousque fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, cum vase vitreo, cujus collum fit multæ longitudinis, & in ventre figuram ampullæ habeat, cum continua colli ejus apertione, ut per illam possit humiditas ejus evanescere. Coagulatur verò per medicinam illi convenientem cujus compositionem tibi nar-
rabinus

rabimus in sequentibus prout expedit. Hic verò similiter, ut intentionem nostram super illo faciamus completam, secundum quod per nostra invenimus experientia. Est autem medicina illius, quæ maxime illi in profundo ejus adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam ab igne. Ex rebus ergo ei convenientibus, necesse est hanc medicinam creati. Sunt autem hujusmodi res corpora omnia metallica, & sulphur & arsenicum. Sed quia nullum vidimus ex corporibus illud in natura sua coagulare coagulatione firma & vera: sed potius ab eis ipsum per expressionem ignis fugere, quantumcunque fuerint suæ convenientiæ, ideoque consideravimus, nullum corpus in natura sua illi in profundo adhærere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fusionis necesse est medicinam illam esse, quam ipsa corpora existant. Ex spiritibus autem similiter non vidimus, illis in natura sua manentibus, firmam & veram coagulationem fieri illius, sed fugitivam, & multæ infectionis & nigredinis: Quod quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterum verò ex terræ & adustibilis substantiæ illorum commixtione. Ideoque per hæc manifestè relinquitur, ex quantumcunque re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimæ & purissimæ

rissimæ substantiæ, illi adhærentis ex natura & convenientia sua in profundo, & facilissimæ fusionis vel liquefactionis, & tenuissimæ ad modum aquæ, ceræ vel olei & fixæ super ignis pugnam. Hæc enim medicina ipsum coagulabit & in substantiam solarem vel lunarem convertet. Modos autem compositionis ingeniorum, medicinæ & aliorum tibi in sequentibus latius denarrabimus, per quos ad illam pervenire poteris: & ipsa sermone sibi proprio & convenienti determinabimus. Sollicitè igitur ad illam exerciteris, & eam invenies. Sed ut nos non possis ex ejus insufficientia increpare: dicimus, quoniam ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico præparatis, & ex solis similiter corporibus hæc medicina elici potest. Ex solo verò vivo argento facilius & propinquius invenitur: quoniam natura propriam naturam amplectitur, & ea gaudet amabilius quàm extranea: & est similiter in ipso facilis extractionis illius substantiæ subtilissimæ, cum jam in actu subtilem habeat materiam. Modi verò inventionis hujus medicinæ sunt per sublimationem, ut à nobis narratum est sufficienter. Modus verò fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis verò solutorum modus est, per ampullam in cineribus usque ad collum, cum temperato igne,

igne, quousque aqueitas evanescat & induretur.

De Fixione.

CAP. LIII.

Fixio verò est rei fugientis ab igne ad ipsum conveniens aptatio. Causa verò inventionis ipsius fuit, ut omnis tinctura omnisque alteratio medicinæ perpetuetur in alterato, & non mutetur, nec separetur ab eo per ignem. Diversificatur verò & ipsa similiter secundum rerum figendarum multiplicitem: quæ sunt corpora quædam à perfectione diminuta; sicut Saturnus, Jupiter & Venus: & spiritus qui sunt scilicet sulphur & arsenicum in gradu uno; & argentum vivum in alio; in tertio verò marchesita, magnesia, & tutia, & horum similia in natura. Figuntur autem corpora hæc à perfectione diminuta per suam calcinationem & reductionem: quoniam absoluntur per eam à sulphureitate combustibili & fugitiva corrumpente. Et hanc sufficienter in sua narravimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Figuntur autem sulphur & arsenicum duobus modis. Primo per reiterationem sublimationis super illa in vase aludele quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis illorum fixationis, ut ingenieris ad inventionem

tionem multiplicis reiterationis sublimationis in brevi tempore : quod per duo fit aludel, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine seu modo: scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Projiciatur ergo id, quod in uno cooperculo ascendit immediatè in aliud aludel, & sic alternata vice reitetur: & nunquam otiosa permittantur aludel spondilibus adhærere; quin in continua sint sublimatione ignis, quousque cesset illorum elevatio. Quanto enim in breviori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes complere: tantò celerius & melius continget ipsa fixari. Ideoque fuit secundus fixationis modus inventus: qui est per ipsius sublimandi præcipationem, ad calorem ignis, ut continuè in illo sit, donec figatur. Et hoc fit in longo vase vitreo cujus fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus; & per spatulam ferream vel lapideam, cum ad spondilia ejus adhæserit, dejiciatur ad ima caloris continuè, per alternas vices quousque figatur, & amplius non ascendat. Fixionis verò modus argenti vivi est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici: & non diversificantur inter se, nisi in hoc; quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles

mabiles tenuissimæ, ingenioso & subtili divisionis artificio ab eis separentur, per hunc ultimum fixationis modum. Argentum verò vivum hanc considerationem non habet, quia non comburitur nec inflammatur per ignem. Quare similiter temperatiori calore quàm argentum vivum indigent illa in hoc modo. Similiter diversificantur: quia in longiori figuntur tempore quàm argentum vivum. In eo similiter, quoniam altiùs elevantur propter suam raritatem quàm argentum vivum: ideoque longiori vase indigent, quàm argentum vivum ad suam fixationem. Fixionis autem modus marchesitæ, magnesiæ & tutiæ est: ut cum post primam illorum sublimationem acquisiverimus quod ex eis volumus, abjectis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens convertendo quod superiùs ascendit, ad id quòd inferiùs remansit, ex unoquoque illorum, quotusque figantur.

De Ceratione.

CAP. LIV.

CERATIO est ad liquefactionem duræ rei vel siccæ non fusibilis mollificatio. Ex hoc igitur manifestum est: quod causa inventionis hujus fuit, ut quod ingressione ex privatione suæ liquefactionis

nis

nis non habebat ad corporis alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Putaverunt autem aliqui hanc cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud: & à principis hujus magisterii naturalibus semotum penitus, & maxime ex manifestis naturæ operibus reprobatur. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatem citò terminabilem ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem potuisse. Si enim talem humiditatem citò ignis calore terminabilem illis potuisset, relinqueretur necessario, ut citissime, scilicet ignitione & fusione completa una, ipsa corpora totaliter omni humiditate privati contingeret. Quare ex illo sequeretur, post unam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quamobrem in quantum imitantes naturæ opera possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilem humiditatem, quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorem. Igitur & nos consimili cerare humiditate necessario expedit. In nullis autem rebus melius & possibilis hæc humiditas cerativa invenitur, quam in his, videlicet sulphure & arsenico propinquè. Propinquius autem & melius in argento vivo. Horum enim humiditatem non videmus terram

terram illorum post resolutionem relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus aliis humiditatem habentibus, experimento inuenies, ea in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate privari. In spiritibus autem prædictis & maxime argento vivo, hoc minime contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum inceratione, illa acceptatione excusari possumus. Modus ergo cerationis est per illos: ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam & competentem præsentent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem ab omni re corruptente. Sed mihi melius videtur, ut eorum olea prius figantur per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens & necessaria ad hanc artem.

Libri primi finis.

GEBRI